

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
(Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ)»**

ΜΑΡΚΙΟΥ ΔΙΚΑΙΑ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Α.ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΑΙΟΣ 2011

Ευχαριστίες

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία για την πολύτιμη καθοδήγησή της. Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στην οικογένειά μου που μου συμπαραστάθηκε όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να αναλύσει την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Καλλικράτης».

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», για πρώτη φορά, διακρίνεται από μια συνολική, συστηματική και εναρμονισμένη προσέγγιση όλων των βαθμίδων της διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Αυτή τη φορά, οι αλλαγές δεν επικεντρώνονται σε μια βαθμίδα ή μια κατηγορία φορέων αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης. Πρόκειται για συντονισμένες παρεμβάσεις στο σύνολο της αρχιτεκτονικής, οι οποίες συγκροτούν ένα νέο οικοδόμημα που δίνει έμφαση στη συνάρθρωση, τη συνέργεια και την αλληλεξάρτηση των επιπέδων κεντρικής – αποκεντρωμένης διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Η εργασία στο πρώτο της μέρος αναλύει την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως είναι σήμερα. Δηλαδή τους Δήμους και τις Περιφέρειες και παρουσιάζει τις νέες τους αρμοδιότητες. Επίσης γίνεται αναφορά στην σχέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον πολιτισμό, την τοπική ανάπτυξη και το περιβάλλον.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση. Περιγράφονται οι αλλαγές που έχουν γίνει αναλυτικά αλλά και ο σκοπός της εφαρμογής του προγράμματος «Καλλικράτης».

Στο τρίτο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται ο Δήμος Ροδίων καθώς αποτελεί και την περίπτωση μελέτης στην παρούσα εργασία. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται η ταυτότητα του Δήμου (γεωγραφικά και δημογραφικά στοιχεία, περιβάλλον και μορφολογία, προσβασιμότητα και οικονομική δραστηριότητα). Επίσης αναλύονται οι αναπτυξιακές και κοινωνικές αρμοδιότητες του Δήμου. Επιπλέον παρουσιάζονται τα προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο Δήμος και τα επιχειρησιακά του σχέδια. Τέλος παρουσιάζεται η στελέχωση και η οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου.

Στο τέταρτο μέρος της εργασίας παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε υπαλλήλους του Δήμου Ροδίων με σκοπό να γίνει γνωστή η

άποψή τους για την Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και την εφαρμογή της στον Δήμο Ροδίων.

Στο τελευταίο μέρος της εργασίας παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στον Δήμο Ροδίων, αλλά και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	IV
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	VI
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	VII
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
1.2 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ .	2
2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	5
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	5
2.1.1 ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΗΜΟΙ	6
2.1.2 ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	8
2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	10
2.2.1 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	12
2.2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
2.3 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	16
2.4 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΧΗ	17
2.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	19
3. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	22
3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»	22
3.2 ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	23
3.3 ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΤΑ	25
3.4 Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ Β΄ ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	27
4. ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΙΩΝ	30
4.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ	30
4.1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	30
4.1.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	35
4.1.3 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ	37
4.1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	38
4.2 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΩΝ ΟΤΑ	41
4.2.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	41
4.2.1.1 Τοπικοί παραγωγικοί πόροι	41
4.2.1.2 Περιβαλλοντικές υποδομές	44
4.2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	45
4.2.2.1 Προνοιακές πολιτικές	45
4.2.2.2 Παιδεία – Εκπαίδευση	47

4.2.2.3 Πολιτισμικές υποδομές	48
4.2.2.4 Αθλητικές εγκαταστάσεις	55
4.2.2.5 Πολιτική προστασία.....	57
4.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	57
4.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....	57
4.3.1.1 Συμμετοχή σε προγράμματα	57
4.3.1.2 Επιχειρησιακά σχέδια του Δήμου	60
4.3.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	64
5. ΕΡΕΥΝΑ.....	73
5.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
5.2.1 ΦΥΛΟ.....	74
5.2.2 ΗΛΙΚΙΑ	75
5.2.3 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	76
5.2.4 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	77
5.2.5 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	78
5.2.6 ΙΕΡΑΡΧΙΑ.....	80
5.2.7 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.....	81
5.2.8 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	82
5.2.9 ΣΤΕΓΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.....	84
5.2.10 Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	85
5.2.11 ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ.....	86
5.2.12 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	88
5.2.13 Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ	90
5.2.14 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	92
5.2.15 ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	93
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	102

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1:	Συνοικίες Δήμου Ροδίων	39
Πίνακας 4.2:	Επίπεδο εκπαίδευσης στο Δήμο Ροδίων κατά φύλο	42
Πίνακας 4.3:	Ανάλυση οικονομικά ενεργού και μη πληθυσμού κατά φύλο	47
Πίνακας 4.4:	Τάσεις εξέλιξης της Απασχόλησης	48
Πίνακας 4.5:	Σύγκριση δυναμικότητας ξενοδοχείων Πόλης Ρόδου 2001-2008....	50
Πίνακας 4.6:	Αφίξεις τουριστών στο Δήμο Ροδίων 1998-2003	51
Πίνακας 4.7:	Συμμετοχή σε προγράμματα	66
Πίνακας 4.8:	Προϋπολογισμός ανά Νομικό Πρόσωπο	70
Πίνακας 4.9:	Δραστηριότητες Δήμου ανά Τομείς	79
Πίνακας 5.1:	Φύλο.....	82
Πίνακας 5.2:	Ηλικία.....	83
Πίνακας 5.3:	Μορφωτικό επίπεδο	84
Πίνακας 5.4:	Χρόνια προυπηρεσίας	85
Πίνακας 5.5:	Υπηρεσία εργασίας	87
Πίνακας 5.6:	Ιεραρχία	88
Πίνακας 5.7:	Μετακίνηση σε νέα υπηρεσία	89
Πίνακας 5.8:	Αλλαγές στην υπηρεσία	91
Πίνακας 5.9:	Στέγαση υπηρεσίας.....	92
Πίνακας 5.10:	Η νέα οργανωτική δομή.....	93
Πίνακας 5.11:	Τα κίνητρα εφαρμογής της μεταρρύθμισης.....	95
Πίνακας 5.12:	Επιπτώσεις στην εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ.....	97
Πίνακας 5.13:	Η αλλαγή του εκλογικού νόμου.....	99
Πίνακας 5.14:	Η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων.....	100
Πίνακας 5.15:	Το νέο σύστημα διοίκησης και ο πολίτης.....	101

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	IV
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	VI
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	VII
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
1.2 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ .	2
2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	5
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	5
2.1.1 ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΗΜΟΙ	6
2.1.2 ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	8
2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	10
2.2.1 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	12
2.2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
2.3 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	16
2.4 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	17
2.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	19
3. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	22
3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»	22
3.2 ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ.....	23
3.3 ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΤΑ	25
3.4 Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ Β' ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	27
4. ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΙΩΝ	30
4.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ	30
4.1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	30
4.1.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	35
4.1.3 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ.....	37
4.1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	38
4.2 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Α' ΚΑΙ Β' ΒΑΘΜΩΝ ΟΤΑ.....	41
4.2.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	41
4.2.1.1 Τοπικοί παραγωγικοί πόροι.....	41
4.2.1.2 Περιβαλλοντικές υποδομές.....	44
4.2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	45
4.2.2.1 Προνοιακές πολιτικές	45
4.2.2.2 Παιδεία – Εκπαίδευση.....	47

4.2.2.3 Πολιτισμικές υποδομές	48
4.2.2.4 Αθλητικές εγκαταστάσεις	55
4.2.2.5 Πολιτική προστασία.....	57
4.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	57
4.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....	57
4.3.1.1 Συμμετοχή σε προγράμματα	57
4.3.1.2 Επιχειρησιακά σχέδια του Δήμου	60
4.3.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	64
5. ΕΡΕΥΝΑ.....	73
5.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	73
5.2.1 ΦΥΛΟ.....	74
5.2.2 ΗΛΙΚΙΑ	75
5.2.3 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	76
5.2.4 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.....	77
5.2.5 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	78
5.2.6 ΙΕΡΑΡΧΙΑ.....	80
5.2.7 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	81
5.2.8 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	82
5.2.9 ΣΤΕΓΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.....	84
5.2.10 Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	85
5.2.11 ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ.....	86
5.2.12 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	88
5.2.13 Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ	90
5.2.14 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ	92
5.2.15 ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	93
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	102

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1:	Συνοικίες Δήμου Ροδίων	39
Πίνακας 4.2:	Επίπεδο εκπαίδευσης στο Δήμο Ροδίων κατά φύλο	42
Πίνακας 4.3:	Ανάλυση οικονομικά ενεργού και μη πληθυσμού κατά φύλο	47
Πίνακας 4.4:	Τάσεις εξέλιξης της Απασχόλησης	48
Πίνακας 4.5:	Σύγκριση δυναμικότητας ξενοδοχείων Πόλης Ρόδου 2001-2008....	50
Πίνακας 4.6:	Αφίξεις τουριστών στο Δήμο Ροδίων 1998-2003	51
Πίνακας 4.7:	Συμμετοχή σε προγράμματα	66
Πίνακας 4.8:	Προϋπολογισμός ανά Νομικό Πρόσωπο	70
Πίνακας 4.9:	Δραστηριότητες Δήμου ανά Τομείς	79
Πίνακας 5.1:	Φύλο.....	82
Πίνακας 5.2:	Ηλικία.....	83
Πίνακας 5.3:	Μορφωτικό επίπεδο	84
Πίνακας 5.4:	Χρόνια προϋπηρεσίας	85
Πίνακας 5.5:	Υπηρεσία εργασίας	87
Πίνακας 5.6:	Ιεραρχία	88
Πίνακας 5.7:	Μετακίνηση σε νέα υπηρεσία	89
Πίνακας 5.8:	Αλλαγές στην υπηρεσία	91
Πίνακας 5.9:	Στέγαση υπηρεσίας.....	92
Πίνακας 5.10:	Η νέα οργανωτική δομή.....	93
Πίνακας 5.11:	Τα κίνητρα εφαρμογής της μεταρρύθμισης.....	95
Πίνακας 5.12:	Επιπτώσεις στην εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ.....	97
Πίνακας 5.13:	Η αλλαγή του εκλογικού νόμου.....	99
Πίνακας 5.14:	Η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων.....	100
Πίνακας 5.15:	Το νέο σύστημα διοίκησης και ο πολίτης.....	101

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2.1:	Άξονες δράσης της τοπικής αυτοδιοίκησης	20
Διάγραμμα 2.2:	Συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στα ετήσια έσοδά της	26
Διάγραμμα 4.1:	Εξέλιξη του πληθυσμού	40
Διάγραμμα 4.2:	Διάρθρωση πληθυσμού Δήμου Ροδίων κατά φύλο και ομάδες ηλικιών..	41
Διάγραμμα 4.3:	Το οργανόγραμμα του Δήμου Ροδίων	72
Διάγραμμα 5.1:	Φύλο.....	82
Διάγραμμα 5.2:	Ηλικία.....	83
Διάγραμμα 5.3:	Μορφωτικό επίπεδο	85
Διάγραμμα 5.4:	Χρόνια προυπηρεσίας	86
Διάγραμμα 5.5:	Υπηρεσία εργασίας	87
Διάγραμμα 5.6:	Ιεραρχία	89
Διάγραμμα 5.7:	Μετακίνηση σε νέα υπηρεσία	90
Διάγραμμα 5.8:	Αλλαγές στην υπηρεσία	91
Διάγραμμα 5.9:	Στέγαση υπηρεσίας.....	92
Διάγραμμα 5.10:	Η νέα οργανωτική δομή.....	94
Διάγραμμα 5.11:	Τα κίνητρα εφαρμογής της μεταρρύθμισης.....	96
Διάγραμμα 5.12:	Επιπτώσεις στην εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ.....	98
Διάγραμμα 5.13:	Η αλλαγή του εκλογικού νόμου.....	99
Διάγραμμα 5.14:	Η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων.....	100
Διάγραμμα 5.15:	Το νέο σύστημα διοίκησης και ο πολίτης.....	102

1.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία έχει σαν θέμα την Μεταρρύθμιση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πιο συγκεκριμένα αναλύεται ο Δήμος Ροδίων.

Η δομή της εργασίας συνοψίζεται στις εξής ενότητες. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή στο θέμα που πραγματεύεται η παρούσα εργασία και παράλληλα επισημαίνεται η αναγκαιότητα άρτια οργανωμένης τοπικής αυτοδιοίκησης στα πλαίσια άσκησης επιτυχημένης κοινωνικής πολιτικής.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναλύει την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως είναι σήμερα. Δηλαδή τους Δήμους και τις Περιφέρειες και παρουσιάζει τις νέες τους αρμοδιότητες. Επίσης γίνεται αναφορά στην σχέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον πολιτισμό, την τοπική ανάπτυξη και το περιβάλλον.

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται αναφορά στη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση. Περιγράφονται οι αλλαγές που έχουν γίνει αναλυτικά αλλά και ο σκοπός της εφαρμογής του προγράμματος «Καλλικράτης».

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο Δήμος Ροδίων καθώς αποτελεί και την περίπτωση μελέτης στην παρούσα εργασία. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται η ταυτότητα του Δήμου (γεωγραφικά και δημογραφικά στοιχεία, περιβάλλον και μορφολογία, προσβασιμότητα και οικονομική δραστηριότητα). Επίσης αναλύονται οι αναπτυξιακές και κοινωνικές αρμοδιότητες του Δήμου. Επιπλέον παρουσιάζονται τα προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο Δήμος και τα επιχειρησιακά του σχέδια. Τέλος παρουσιάζεται η στελέχωση και η οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε υπαλλήλους του Δήμου Ροδίων με σκοπό να γίνει γνωστή η άποψή τους για την Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και την εφαρμογή της στον Δήμο Ροδίων.

Στο τελευταίο μέρος της εργασίας παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στον Δήμο Ροδίων, αλλά και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε.

1.2 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τη φύση τους βρίσκονται πιο κοντά στον πολίτη από ότι η Κεντρική Κυβέρνηση. Αυτό εξ ορισμού τους καθιστά περισσότερο αρμόδιους, αλλά κυρίως περισσότερο ικανούς να ασκήσουν κοινωνική πολιτική, τουλάχιστον στο επίπεδο της καθημερινότητας. Κοινωνική πολιτική ουσιαστική, προσανατολισμένη στις ανάγκες και στα προβλήματα των κατοίκων, αλλά και στις ιδιαιτερότητες και τις προοπτικές του κάθε τόπου.

Οι Δήμοι και οι κοινότητες αποτελούν τον πρώτο δέκτη κοινωνικών προβλημάτων, λόγω της άμεσης επαφής τους με τον δημότη. Βρίσκονται κοντά του σχεδόν αμέσως μετά τη γέννηση του, με τους δημοτικούς βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, μέχρι και τα γεράματα του, με τα Κέντρα Απασχόλησης Ηλικιωμένων. Βρίσκονται όμως κυρίως κοντά στα αδύναμα μέλη της κοινωνίας, δείχνοντας το ανθρώπινο τους πρόσωπο, παρέχοντας οικονομική στήριξη σε οικογένειες σε δύσκολες στιγμές, αλλά και με αξιόλογα προγράμματα, όπως το «Βοήθεια στο Σπίτι», που η επιβίωση του δυστυχώς κινδυνεύει στις μέρες μας λόγω προβλημάτων χρηματοδότησης. Συνεργάζονται επίσης με οργανισμούς, ώστε να προσφέρουν χειροπιαστό κοινωνικό έργο, όπως πχ. με τον ΟΚΑΝΑ για τη δημιουργία Κέντρων Πρόληψης Εξαρτησιογόνων Ουσιών.

Αλλά και στον τομέα της απασχόλησης, σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, υλοποιούν προγράμματα που ενημερώνουν και προωθούν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο, εκπαιδεύουν και επιμορφώνουν τους άνεργους δημότες (είτε μέσω των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης, είτε άλλων ειδικών προγραμμάτων για γυναίκες και νέους) και προσφέρουν διασύνδεση με τις τοπικές επιχειρήσεις, βοηθώντας την απορρόφηση των ανέργων από την αγορά εργασίας.

Σημαντική είναι η συνεισφορά των ΟΤΑ και στην ενσωμάτωση στην κοινωνία των Ατόμων με Αναπηρία (ΑΜΕΑ), με τη δημιουργία ειδικών σχολείων, που απασχολούν δημιουργικά τα παιδιά, καθώς και με τις ειδικές σχολές εκπαίδευσης που βοηθούν τους ανθρώπους αυτούς να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους. Μάλιστα, οι ΟΤΑ μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των Ατόμων με Αναπηρία προσφέροντας τους εργασία, όχι βέβαια στα πλαίσια της φιλανθρωπίας, αλλά με οργανωμένα προγράμματα και σχέδιο, που θα τους εξασφαλίζουν το αυτονόητο δικαίωμα στην εργασία.

Προγράμματα ενσωμάτωσης, εξάλλου, λειτουργούν και για τις μειονότητες, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που οι ΟΤΑ έχουν δείξει το ευαίσθητο τους πρόσωπο απέναντι στους μετανάστες, παρέχοντας κατάλυμα, στήριξη και ιατρική φροντίδα σε ανθρώπους ταλαιπωρημένους και κυνηγημένους. Οι ΟΤΑ, λοιπόν, αποτελούν σημαντικό παράγοντα ενσωμάτωσης ομάδων που βρίσκονται, λιγότερο ή περισσότερο, στο περιθώριο, διαδραματίζοντας έτσι πρωταρχικό ρόλο στη συνοχή της τοπικής κοινωνίας.

Αξιόλογο έργο επιτελείται και στα Δημοτικά Ιατρεία, όπου υπάρχουν, τα οποία δεν υποκαθιστούν βέβαια το ΕΣΥ, αλλά δρουν συμπληρωματικά και παρέχουν πρωτοβάθμια ιατρική φροντίδα σε επίπεδο διάγνωσης, όπως και στα Κέντρα Ψυχοκοινωνικής Στήριξης, με συμβουλευτική από ειδικούς ψυχολόγους, παιδοψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς.

Είναι προφανές ότι το πλεονέκτημα που έχουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε σχέση με την Κεντρική Εξουσία έγκειται στη δυνατότητα τους να προσεγγίσουν τα προβλήματα στην ουσία τους, με πιο ανθρώπινο και πιο αποτελεσματικό τρόπο. Με πιο εξατομικευμένο τρόπο, αντιμετωπίζοντας την

κάθε περίπτωση χωριστά, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητές της, οι οποίες μπορούν να γίνουν εύκολα γνωστές και επίσης να ληφθούν υπόψη μόνο μέσα τα «στενά» πλαίσια μιας τοπικής κοινωνίας.

Στο παρακάτω κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της νέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δηλαδή της πρωτοβάθμιας (δήμοι) και της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης (περιφέρειες). Επίσης παρουσιάζονται οι νέες αρμοδιότητές τους. **Στο κεφάλαιο αυτό η ανάλυση είναι περιληπτική, καθώς ακολουθεί το επόμενο κεφάλαιο με αναλυτική παρουσίαση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης και των αλλαγών που έχει επιφέρει σε δήμους και περιφέρειες.**

2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Με τον όρο «αυτοδιοίκηση» εννοούμε τη διοίκηση που ασκείται με πλήρη ανεξαρτησία των οργάνων της και υπάγεται μόνο σε εποπτεία των κρατικών οργάνων. Η έννοια «αυτοδιοίκηση» εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία το 1892¹.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, για να είναι αυτοδιοίκηση, είναι απαραίτητο να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Να εκλέγει τους αιρετούς άρχοντές της μέσω καθολικής ψηφοφορίας,
2. Να διαθέτει διοικητική αυτονομία, δηλαδή να ρυθμίζει χωρίς κρατική παρέμβαση τα τοπικά ζητήματα προς όφελος των πολιτών,
3. Να διαθέτει οικονομική αυτονομία και να μην χρειάζεται να προσδοκά στην επιχορήγηση από την κεντρική εξουσία.

¹ Παντελής Γεωργγιάννης, (2009), «Αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση και χρηματοδότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Πρωτοβουλία Άμεσης Διαδραστικής Δημοκρατίας Ελλάδας (Π.Α.Δ.Δ.Ε.), 19/12/2009, <http://www.padde.gr>

Στην Ελλάδα, με την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα "Καλλικράτης") υφίστανται δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης².

- Ο **Α' βαθμός** είναι οι **Δήμοι**. Σήμερα λειτουργούν 325 Δήμοι.
- Ο **Β' Βαθμός** είναι οι **Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις**. Σήμερα λειτουργούν 13 Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις (Περιφέρειες) με αιρετό επικεφαλής τον Περιφερειάρχη.

Η λειτουργία των ΟΤΑ Α' Βαθμού ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. **3463/2006** (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) τα νομοθετήματα, τις Υπουργικές Αποφάσεις και τις εγκυκλίους που εκδόθηκαν μετά την ψήφισή του και το Ν. **3852/2010** (Πρόγραμμα "Καλλικράτης").

Η λειτουργία των ΟΤΑ Β' Βαθμού ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. **3852/2010** (Πρόγραμμα "Καλλικράτης").

2.1.1 ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΗΜΟΙ

Στο πλαίσιο της Νέας Αρχιτεκτονικής επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ανεξαιρέτως σε όλη τη χώρα, οι οποίοι χωροθετούνται με βάση αντικειμενικά (γεωγραφικά, δημογραφικά, αναπτυξιακά κ.ά.) κριτήρια, ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, να αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία και μεθόδους διοίκησης και έτοιμοι να υποδεχθούν διευρυμένες αρμοδιότητες ιδίως από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στους τομείς λ.χ. της παιδείας, της υγείας, της απασχόλησης, του περιβάλλοντος, των μεταφορών. Δήμοι ανοιχτοί στην κοινωνία, με δημόσια διαβούλευση για μείζονες αποφάσεις τους, με ενδοδημοτική αποκέντρωση και τοπικά έσοδα. Παράλληλα, υιοθετούνται σύγχρονα συστήματα λογιστικής διαχείρισης, δεικτών μέτρησης

²Ανάκτηση από: <http://www.eetaa.gr>

αποδοτικότητας και διοίκησης ανθρώπινων πόρων. Οι νέοι δήμοι μπορούν να αναλάβουν σημαντικές πρόσθετες αρμοδιότητες με τους αναγκαίους πόρους για την άσκησή τους, καθώς και δημοσιονομικές ευθύνες.

Οι ΟΤΑ αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ. (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) και απολαμβάνουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Αυτό σημαίνει ότι έχουν:

- δικαιώματα και υποχρεώσεις,
- δική τους περιουσία,
- δικό τους προϋπολογισμό και
- απασχολούν δικούς τους υπαλλήλους.

Η οικονομική τους δυνατότητα είναι βασικός παράγοντας για την ουσιαστική λειτουργία τους. Γι' αυτό, το κράτος μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων τους. Η μέριμνα αυτή πραγματοποιείται με ρυθμίσεις εκ μέρους του κράτους που να εξασφαλίζουν έσοδα, όπως π.χ. από τον φόρο ακίνητης περιουσίας. Η πολιτεία ασκεί διοικητική εποπτεία στους ΟΤΑ με τρόπο, όμως, που να μην εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους, δηλαδή ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων τοπικής αρμοδιότητάς τους και όχι έλεγχο σκοπιμότητας (δεν εξετάζει αν οι πράξεις τους εξυπηρετούν κάποιο σκοπό ή όχι).

Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία³.

Η εκλογή στα ανωτέρω αξιώματα γίνεται την ίδια ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

³ Υπουργείο Εσωτερικών - Εκλογικό Σύστημα

Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές αρχές έχουν όλοι οι δημότες του δήμου. Οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων που συνενώνονται σε νέο δήμο, έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις αρχές του νέου δήμου που προκύπτει από τη συνένωση. Οι δημότες των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3852/2010 καθίστανται αυτοδικαίως δημότες του νέου δήμου.

Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές αρχές έχουν επίσης οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι ομογενείς και οι νομίμως διαμένοντες αλλοδαποί υπήκοοι τρίτων χωρών, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3838/ 2010 (ΦΕΚ 49 Α'), οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.

Δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα της διενέργειας των εκλογών. Δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας μπορεί να εκλεγεί ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών.

2.1.2 ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Οι νέες Δευτεροβάθμιες Αυτοδιοικήσεις προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργούνται. Η εδαφική περιοχή των νέων οργανισμών περιλαμβάνει το άθροισμα της εδαφικής περιοχής των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών.

Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα.

Στα όρια αυτά συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πορείας, της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής. Εξυπηρετείται, επίσης, η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των Ελληνικών περιφερειών στα αρμόδια όργανα της ΕΕ (Επιτροπή των Περιφερειών κ.ο.κ.). Θεμελιώνεται, έτσι, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση με άμεσα αιρετό περιφερειακό συμβούλιο και άμεσα αιρετό περιφερειάρχη και με ενσωματωμένους ως διαμερίσματα τους σημερινούς νομούς, που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο με καθορισμένο αριθμό συμβούλων ανάλογα του πληθυσμού κάθε νομού.

Ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες και τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.

Οι εκλογές γίνονται κάθε πέντε (5) χρόνια, ταυτόχρονα με τις δημοτικές εκλογές, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και εφόρους αντιπροσώπων, αλλά η ψηφοφορία διενεργείται σε διαφορετικές κάλπες. Οι εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την επικράτεια. Εκλογικό δικαίωμα έχουν οι δημότες εκλογείς των δήμων της οικείας περιφέρειας. Οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και των κοινοτήτων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων που συνενώνονται, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3852/2010, έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις αρχές της περιφέρειας που προκύπτει από τη συνένωση.

Κατά τα λοιπά, για την απόκτηση, τη στέρηση, την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, τις κυρώσεις για τη μη άσκησή του, καθώς και για τους εκλογικούς καταλόγους, ισχύουν οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

Περιφερειάρχης και αντιπεριφερειάρχης περιφερειακής ενότητας μπορεί να εκλεγεί δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει την ικανότητα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του, κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών.

2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στην Ελλάδα η Αυτοδιοίκηση μέχρι τις αρχές του 1980 είχε τις εξής λειτουργίες:

- Απορρίμματα, καθαριότητα πόλης.
- Ηλεκτροφωτισμός.
- Κατασκευή και συντήρηση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης (εκτός από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη).
- Συντήρηση και κατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων, πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων.

Τα τελευταία 20 χρόνια ο θεσμός αναβαθμίστηκε σημαντικά και απέκτησε νέες λειτουργίες όπως:

- Συντήρηση και κατασκευή σχολικών κτιρίων.
- Κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ).
- Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς.
- Ίδρυση, κατασκευή και συντήρηση Γυμναστηρίων, κολυμβητηρίων.
- Κοινωνικές Υπηρεσίες όπως Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων κλπ
- Πολιτιστικές δραστηριότητες (Βιβλιοθήκες, Μουσεία, Κινηματογράφοι, Θέατρα, Εικαστικά).
- Αθλητικές δραστηριότητες.
- Επιμορφωτικές δραστηριότητες (εκμάθηση Η/Υ, κ.λ.π.).
- Δημοτική Αστυνομία.
- Πολεοδομικές αρμοδιότητες - Χωροταξικός σχεδιασμός.
- Ρύθμιση κυκλοφορίας, πεζοδρομήσεις στο τοπικό οδικό δίκτυο.
- Λειτουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών
- Δημοτική συγκοινωνία και άλλες.

Τα έσοδα των δήμων γενικά προέρχονται είτε από την Κεντρική Διοίκηση με βάση τη σχετική νομοθετική ρύθμιση από το 1989, από διάφορους τοπικούς φόρους (τέλη) και από την γενικότερη αξιοποίηση της περιουσίας τους, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

ο Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (κρατικοί πόροι) που προέρχονται από:

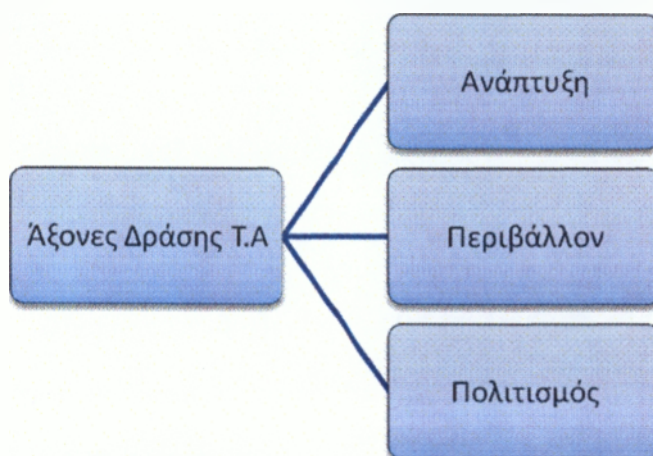
- Τον φόρο εισοδήματος (20%)
- Τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων (50%)
- Από διάφορους φόρους υπέρ της Τ.Α.

Από αυτούς ένα ποσοστό διατίθεται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων των δήμων και κοινοτήτων. Επίσης η πολιτεία καταβάλλει και τις δαπάνες των δραστηριοτήτων που μεταβιβάστηκαν στους δήμους και τις κοινότητες (π.χ. συντήρηση σχολείων).

- Τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού
- Τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης (όπου έχει την ευθύνη ο Δήμος)
- Τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων
- Τέλη διαφήμισης
- Τέλος ακίνητης περιουσίας
- Τέλη διαμονής παρεπιδημούντων
- Τέλη και δικαιώματα χρήσης έργων κτημάτων και υπηρεσιών
- Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων
- Εκμετάλλευση λειτουργίας νεκροταφείων
- Εμπορία πόσιμων υδάτων
- Πρόστιμα κώδικα οδικής κυκλοφορίας- τέλη στάθμευσης
- Εισφορά σε χρήμα περιοχών που εντάσσονται στο σχέδιο πόλης
- Μισθώματα ακίνητων
- Χρηματοδοτική μίσθωση
- Εκποίηση ακίνητης περιουσίας
- Διάθεση δασικών προϊόντων
- Πρόστιμα περιβαλλοντικών παραβάσεων
- Παράβολα χορήγησης άδειας λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος

- Τόκους καταθέσεων κλπ

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρατίθενται οι κυριότεροι άξονες στους οποίους καλείται να αναπτυχθεί η δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη συνέχεια, ο κάθε άξονας αναλύεται εκτενέστερα ώστε να προσδιοριστεί με σαφήνεια ο τρόπος προσέγγισης και επέκτασής του, πάντα με γνώμονα το όφελος των πολιτών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1: ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.2.1 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Οι αρμοδιότητες που ασκούνται από τους δήμους της χώρας από την 1η Ιανουαρίου 2011, μπορούν να διακριθούν σε δυο κατηγορίες:

Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι αρμοδιότητες που αποτελούν το σύνολο του τομέα πολεοδομίας και παροχής προνοιακών επιδομάτων. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, παρέχεται διοικητική υποστήριξη από το δήμο της έδρας του νομού ή από τον αντίστοιχο δήμο που ήταν έδρα των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που ασκούσαν τις αρμοδιότητες αυτές, στους δήμους που υπάγονταν στη χωρική τους αρμοδιότητα.

Στους δήμους που παρέχουν διοικητική υποστήριξη μετατάχθηκε το προσωπικό των

υπηρεσιών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που τις ασκούσε, οι οποίες συνεχίζουν να εξυπηρετούν τους πολίτες των δήμων που εξυπηρετούσαν μέχρι σήμερα. Δηλαδή οι δημότες θα απευθύνονται από 1-1-2011 στις ίδιες υπηρεσίες με τη μόνη διαφορά ότι οι υπηρεσίες αυτές ανήκουν πλέον στους αντίστοιχους δήμους. Οι υπηρεσίες των δήμων, που ασκούν πρόσθετες αρμοδιότητες, στο πλαίσιο διοικητικής υποστήριξης, εξακολουθούν να στεγάζονται στους ίδιους χώρους όπου ήταν εγκαταστημένες οι αντίστοιχες υπηρεσίες της Ν.Α. μέχρι την εξασφάλιση άλλης κτιριακής υποδομής, εφόσον τούτο καταστεί αναγκαίο. Θα ακολουθήσει, το αμέσως προσεχές διάστημα, ειδικότερη εγκύκλιος, αναφορικά με ζητήματα που αφορούν στη στέγαση υπηρεσιών, οι υπάλληλοι των οποίων μετατάχθηκαν στο πλαίσιο μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων, καθώς και των συναφών ζητημάτων κόστους και λοιπών λειτουργικών δαπανών.

Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται αρμοδιότητες, κυρίως διοικητικού χαρακτήρα, οι οποίες ασκούνται από όλους τους δήμους της χώρας. Στην περίπτωση που κάποιος δήμος δεν διαθέτει προσωπικό ή υλικοτεχνική υποδομή, επαρκή για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, μπορεί να ζητήσει διοικητική υποστήριξη όπως αυτή προσδιορίζεται στην ανωτέρω απόφαση από το δήμο της έδρας του νομού. Μέχρι την κατάρτιση των νέων Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των δήμων, οι πρόσθετες αρμοδιότητες ασκούνται από υφιστάμενες συναφείς υπηρεσίες, οι οποίες προσδιορίζονται με απόφαση του Δημάρχου.

Πέραν αυτού, για την απρόσκοπτη άσκηση των πρόσθετων αρμοδιοτήτων, οι δήμοι θα πρέπει να συνεργαστούν με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των περιφερειών που ασκούσαν αυτές τις αρμοδιότητες για την μεταφορά των φακέλων και περαιτέρω διευκρινήσεις, σχετικά με την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας.

Στην αρμοδιότητα των ΟΤΑ ανήκουν οι τοπικές υποθέσεις. Τοπική υπόθεση είναι εκείνη που αναφέρεται στην προαγωγή των συμφερόντων των κατοίκων της περιφέρειας των ΟΤΑ. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας απαριθμεί, ενδεικτικά, ορισμένες αρμοδιότητες που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ πρώτης βαθμίδας. Τέτοιες αρμοδιότητες αποτελούν: Η κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση των κοινοχρήστων δημοτικών

χώρων (δρόμοι, πάρκα, πλατείες, κ.λπ.), η καθαριότητα και η περισυλλογή των απορριμμάτων, η συντήρηση των σχολικών κτιρίων, η διαχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων, η κατασκευή και συντήρηση βρεφονηπιακών σταθμών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κ.λπ.

Επίσης μετά την κατάργηση των Νομαρχιών, οι δήμοι ασκούν και τις αρμοδιότητες διοίκησης τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου. π.χ. χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, διαρρύθμισης και λειτουργίας βιομηχανιών, εξασφάλιση της δημόσιας υγιεινής, η κατασκευή σχολικών κτιρίων, κ.λπ.

2.2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις αναλαμβάνουν:

- τις υπηρεσίες, τις αρμοδιότητες και τους πόρους των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργούνται, εκτός από εκείνες που μεταφέρονται στους δήμους,
- σταδιακά εκείνες τις αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, με εξαίρεση εκείνες οι οποίες πρέπει να παραμείνουν στα αποκεντρωμένα όργανα του κράτους χάριν της ενότητας της κρατικής πολιτικής σε ολόκληρη την επικράτεια, όπως τα θέματα χωροταξίας – πολεοδομίας, προστασίας του περιβάλλοντος και δασικής πολιτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής.

Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση γίνεται ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της ως προς τα έργα και τις υποδομές. Βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, αλλά και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει μέχρι σήμερα οι αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατικών περιφερειών, ορισμένες από τις οποίες

μεταφέρονται, μαζί με το προσωπικό τους και τους πόρους τους, στις νέες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις.

Στο παραπάνω πλαίσιο, αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από κρατικές υπηρεσίες και κρατικά ελεγχόμενους φορείς μεταφέρονται στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές σε κάθε τομέα συνθήκες. Ενδεικτικά τομείς από τους οποίους μπορούν να μεταφερθούν επιμέρους αρμοδιότητες, κατά το μέρος που περιλαμβάνουν αντικείμενα για τα οποία δεν ασκείται αποφασιστική αρμοδιότητα η οποία ανήκει στα κρατικά όργανα (κεντρικά ή αποκεντρωμένα), είναι:

- Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, ιδίως η διαχείριση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, η εκπόνηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιφέρειας και η υλοποίηση των σχετικών με αυτά δράσεων,
- Υποδομών – Μεταφορών – Επικοινωνιών, ιδίως έργα τα οποία έχουν αμιγώς περιφερειακή διάσταση, εκπόνηση μελετών της οδικής κυκλοφορίας υπεραστικού οδικού δικτύου, διαχείριση έργων περιφερειακού επιπέδου, ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, λιμάνια περιφερειακής σημασίας κ.ά.
- Χωροταξίας - πολεοδομίας και περιβάλλοντος (διαχείριση στερεών αποβλήτων, εποπτεία των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών περιφερειακής σημασίας κ.ά.),
- Φυσικών πόρων – ενέργειας – βιομηχανίας,
- Εμπορίου, τουρισμού και απασχόλησης,
- Εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού (δια βίου εκπαίδευση, θέματα κατάρτισης και επιμόρφωσης κ.ά.),
- Γεωργίας - κτηνοτροφίας και αλιείας,
- Πολιτικής Προστασίας.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στη χώρα μας συστηματική και διευρυνόμενη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον τομέα του πολιτισμού από την κεντρική στην περιφερειακή διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση. Με βάση τον νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ανατίθεται στους ΟΤΑ η διοργάνωση φεστιβάλ και εκδηλώσεων, η ίδρυση πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, η προστασία μουσείων και μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Παράλληλα, προωθούνται οι πολιτιστικές ανταλλαγές σε διεθνές επίπεδο και κατοχυρώνεται ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κατεύθυνση της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού.

2.3 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Το ερώτημα που εγείρεται όμως σε αυτό το σημείο είναι το κατά πόσο οι ΟΤΑ είναι έτοιμοι να αδράξουν τέτοιες ευκαιρίες και να τις εκμεταλλευτούν για το καλό των πολιτών τους στο έπακρο. Σε ποιο βαθμό δηλαδή η στελέχωση τους, η οργανωσιακή τους δομή και η κουλτούρα τους, τους επιτρέπει να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου τους ως οργανισμών χάραξης πολιτιστικής πολιτικής.

Προκειμένου η ανταπόκριση στο συγκεκριμένο ρόλο να γίνει με επιτυχία οι τοπικοί άρχοντες οφείλουν να αποποιηθούν την όποια μικροπολιτική και πρόχειρη λογική κατά την προσέγγιση του τομέα του πολιτισμού. Καλούνται, επίσης, να αποποιηθούν την αναπαραγωγή των προτύπων λειτουργίας των κεντρικών μηχανισμών και οφείλουν να αναμετρηθούν με την όποια «αυτοεκπληρούμενη προφητεία» που θέλει την τοπική αυτοδιοίκηση ανίκανη να αναλάβει και να φέρει σε πέρας πολιτιστικό έργο υψηλών προδιαγραφών. Σε αυτό το πλαίσιο καθίσταται επιτακτική η ανάγκη για ολιστικές προσεγγίσεις και στρατηγικά πλάνα που θα αντιπροσωπεύουν τη μοναδική πολιτιστική ταυτότητα κάθε περιοχής και θα ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες της ανάγκες. Βασικές προϋποθέσεις θεωρούνται η χαρισματική ηγεσία και η διάθεση για

τομές στην πολιτιστικό τοπίο από πλευράς δημοτικών αρχόντων, η επένδυση στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον τομέα του πολιτισμού, η εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται διεθνώς, η δικτύωση μεταξύ οργανώσεων και οι συνεργασίες ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Όλα όμως τούτα δεν μπορούν να αποδώσουν καρπούς παρά μόνο αν συνδυαστούν με συστράτευση όλων των προοδευτικών δυνάμεων κάθε τοπικής κοινωνίας⁴.

2.4 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

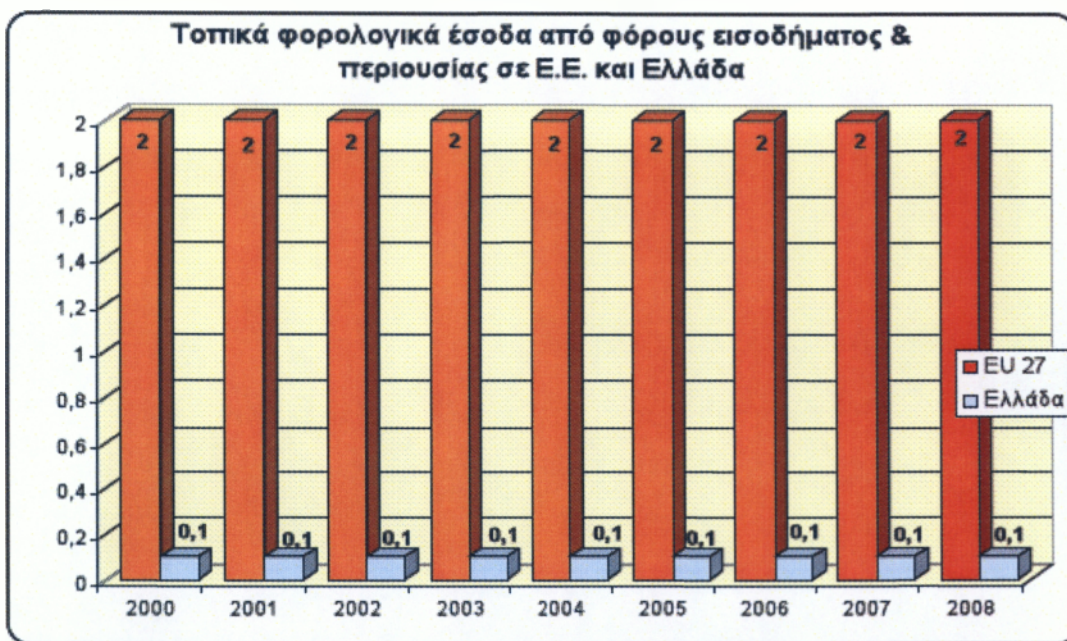
Η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τοπικούς πόρους, έχει καθοριστική σημασία για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας. Έτσι, όχι μόνο είναι δυνατή η αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων που αποκεντρώνονται από την κεντρική διοίκηση, αλλά δημιουργείται και ένα κατάλληλο προγραμματικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορεί η επιχείρηση μιας τοπικής παραγωγικής πρωτοβουλίας να εξασφαλίζει την αναγκαία ευρύτερη υποδομή (συγκοινωνιακό δίκτυο, ηλεκτροδότηση, ύδρευση) ή ευνοϊκό επιχειρησιακό περιβάλλον, στοιχεία απαραίτητα για την βιωσιμότητά της.

Η τοπική αυτοδιοίκηση συμβάλλει στην δημιουργία του απαραίτητου κοινωνικού εξοπλισμού που είναι η βασικότερη ίσως προϋπόθεση για την ανάπτυξη των τοπικών πρωτοβουλιών. Η διαφορά του συνολικού κόστους ανελαστικών δαπανών σε σχέση με τα έσοδα της κεντρικής διοίκησης πρέπει να καλύπτεται από τοπικά έσοδα, τα οποία πρέπει να καλύπτουν όλον εκείνο τον κύκλο εργασιών που τροφοδοτεί την τοπική οικονομία. Στον κύκλο αυτό ανήκουν η μισθοδοσία των εργαζομένων, τα έργα που κατασκευάζονται, οι προμήθειες υλικών που γίνονται, οι δράσεις που αναπτύσσονται, κοινωνικές, πολιτιστικές, και αθλητικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται κατά καιρούς.

⁴ Ψαρρού Μ., (2010), «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολιτισμός», Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού, ανάκτηση από: www.politismospolitis.org, 22/09/10

Το σημείο στο οποίο πρέπει να δοθεί αυξημένη προσοχή είναι η κουλτούρα της συμμετοχής, η πληρότητα και συμπληρωματικότητα της κεντρικής διοίκησης με την αυτοδιοίκηση. Είναι η ποιότητα που πρέπει να διακρίνει την τοπική κοινωνία στη λειτουργία και στη συμπεριφορά της⁵.

Ενδεικτικό είναι το ακόλουθο διάγραμμα στο οποίο καταδεικνύεται η αναγκαιότητα αναπτυξιακής εξέλιξης όσον αφορά στη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στα έσοδά της, μιας και στην Ελλάδα τα συγκεκριμένα ποσοστά είναι σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα συγκριτικά με την υπόλοιπη Ευρώπη. Παρατηρούμε μάλιστα πως το συγκεκριμένο ποσοστό είναι σταθερό για την τελευταία δεκαετία, γεγονός που «μαρτυρά» την απουσία αναπτυξιακής πολιτικής από την πλευρά των Δήμων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ

Θα πρέπει λοιπόν να διεκδικεί μεν η τοπική αυτοδιοίκηση πόρους από την κεντρική διοίκηση, αλλά κάτι τέτοιο δεν πρέπει να γίνεται παθητικά. Αντίθετα, θα πρέπει να εκμεταλλεύεται δυναμικά τις «πηγές» τοπικών εσόδων, όχι με αυξημένα δημοτικά

⁵ Ρηγιού Σ., «Η ανταποδοτικότητα των τοπικών πόρων», Γραμματέας ΔΣ ΤΕΔΚ Δωδεκανήσου, Αντιδήμαρχος Καλλιθέας, ανάκτηση από: http://www.tedkd.gr/Riniou_Autodioikisi.pdf

τέλη αλλά με μηχανισμούς τοπικής ανάπτυξης που θα λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά θα απελευθερώσουν παραγωγικές δυνάμεις και θα δημιουργήσουν ερεθίσματα για να αναληφθούν σημαντικές τοπικές πρωτοβουλίες.

2.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Από παλαιότερα οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είχαν αρκετές αρμοδιότητες για το περιβάλλον. Τα τελευταία όμως χρόνια τους μεταβιβάστηκαν περισσότερες και νομοθετικά η δυνατότητα να μπορούν να τις ασκήσουν βάσει του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Τα νομοθετήματα που αφορούν τις αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ειδικά τις περιβαλλοντικές αρμοδιότητες της είναι τα ακόλουθα:

- Ο Ν.1650/86 αποτελεί τον πλέον σημαντικό νόμο για την προστασία του περιβάλλοντος. Βάσει του νόμου αυτού, το κύριο βάρος φέρει η Κεντρική Διοίκηση.
- Στην πρωτοβάθμια ΤΑ αναγνωρίζεται έως κάποιο βαθμό ο ρόλος της και προβλέπεται η δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων, βάσει του Ν. 2647/1998 από μια Κεντρική Υπηρεσία (π.χ. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης) στην περιφέρεια (ΟΤΑ) και η άσκηση αυτών από την αρμόδια ειδική Υπηρεσία του Δήμου (Δημοτική Αστυνομία) και είναι οι ακόλουθες:
 - ο Προστασία των σπηλαίων
 - ο Εφαρμογή διατάξεων για την κοινή ησυχία, την καθαριότητα, την ευκοσμία, την ευταξία και γενικά, την αισθητική των πόλεων.
 - ο Εφαρμογή του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Γ.Ο.Κ) και των διατάξεών του για επικίνδυνες οικοδομές,
 - ο Αφαίρεση άδειας οικοδομής για τις ασφαλιστικές εισφορές,
 - ο Έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές κ.α,

- Έλεγχος τουριστικών επιχειρήσεων,
- Έλεγχος του ωραρίου λειτουργίας κέντρων διασκέδασης και άλλων συναφών καταστημάτων,
- Ρύθμιση κυκλοφορίας με σήματα και υποδείξεις τροχονόμων,
- Έλεγχος στάθμευσης αυτοκινήτων,
- Έλεγχος εκπομπών ρύπων και θορύβων από οχήματα,
- Έλεγχος και τήρηση των υποχρεώσεων όσων επιτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά ή εργαλεία στους δημοτικούς ή κοινοτικούς δρόμους,
- Έλεγχος για την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία των καταστημάτων και των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων, κινηματογράφων, ψυχαγωγικών παιδειών και εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων,
- Επίβλεψη εφαρμογής της διακοπής εργασιών λόγω έλλειψης μέτρων ασφαλείας και υγιεινής,
- Έλεγχος της εφαρμογής διατάξεων που αφορούν την αλιεία στα εσωτερικά ύδατα (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμού).

Επίσης από μια πλειάδα νόμων, προκύπτουν οι παρακάτω περιβαλλοντικές αρμοδιότητες οι οποίες αναφέρονται, επιγραμματικά:

- Περιβαλλοντικής Υποδομής,
- Γνωμοδοτικές,
- Εμπορικές-Οικονομικές-Ελεγκτικές
- Κατασταλτικές,
- Πολεοδομικές- Χωροταξικές,
- Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
- Προστασίας και Διαχείρισης του περιβάλλοντος

Βάση αυτών των αρμοδιοτήτων της Τ.Α και όλων των μέσων που παρέχει το Διοικητικό Δίκαιο, δηλαδή η έννομη προστασία του Περιβάλλοντος, μείζον στοιχείο της περιβαλλοντικής προστασίας αποτελεί ο ρόλος του Ενεργού Πολίτη. Το δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στην προστασία του περιβάλλοντος εκλαμβάνεται υπό την ευρεία έννοια του. Ως έννοια, η «Συμμετοχή» νοείται συνήθως ως εμπλοκή των

πολιτών, δηλαδή των ατόμων των ευρισκομένων έξω του κυβερνητικού μηχανισμού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Εννοούμε ακόμη, οποιαδήποτε παρέμβαση στη λήψη διοικητικής απόφασης, όπως για παράδειγμα, κινητοποιήσεις οργανωμένων ομάδων, επιστολές διαμαρτυρίας σε αρμόδιους φορείς από αντιπροσωπείες.

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία της συμμετοχής του κοινού για τα περιβαλλοντικά θέματα είναι:

- Το δικαίωμα της πληροφόρησης,
- Η συμμετοχή του στη διοικητική διαδικασία λήψης αποφάσεων, και
- Η προσφυγή του στα ένδικα μέσα (εθνικά και κοινοτικά –Συνήγορος του Πολίτη) για παραλείψεις και νομικές παραβάσεις εκ μέρους της Διοίκησης.

Με βάση τη Συνθήκη του Aarhus (Δανία 1998) η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε επίσημα την έννοια της «συμμετοχής των πολιτών» σε θέματα περιβάλλοντος⁶.

⁶ Βουτυράκης Μ., (2006), «Περιβάλλον και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Φυσικός Περιβαλλοντολόγος Πρόεδρος του Συλλόγου Προώθησης των Α.Π.Ε. στην Κρήτη, <http://www.eco-crete.gr>, 22/06/06

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», για πρώτη φορά, διακρίνεται από μια συνολική, συστηματική και εναρμονισμένη προσέγγιση όλων των βαθμίδων της διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Αυτή τη φορά, οι αλλαγές δεν επικεντρώνονται σε μια βαθμίδα ή μια κατηγορία φορέων αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης. Πρόκειται για συντονισμένες παρεμβάσεις στο σύνολο της αρχιτεκτονικής, οι οποίες συγκροτούν ένα νέο οικοδόμημα που δίνει έμφαση στη συνάρθρωση, τη συνέργεια και την αλληλεξάρτηση των επιπέδων κεντρικής – αποκεντρωμένης διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Η δε αναδιάταξη των επιπέδων της Αυτοδιοίκησης οδηγεί στη ριζική αλλαγή του κεντρικού κράτους, αναδεικνύοντας τον επιτελικό, συντονιστικό και ελεγκτικό χαρακτήρα του.

3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» στόχο έχει να προσδώσει στη χώρα μια σταθερή και σύγχρονη διοικητική και αυτοδιοικητική δομή μόνιμου χαρακτήρα. Σχεδιάστηκε με την επίγνωση δηλαδή ότι πρέπει να ξεπεραστεί η προσέγγιση προσωρινών λύσεων, περιοριζόμενη σε μεταβατικές λύσεις που θα δημιουργούσαν σύντομα ανάγκες νέων παρεμβάσεων, αναπαράγοντας εκκρεμότητες. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός έχει μακρόπνοα χαρακτηριστικά, ικανά να ανταποκριθούν όχι μόνο στις σημερινές αλλά και στις μελλοντικές ανάγκες ανάπτυξης με τις απαραίτητες ασφαλώς προσαρμογές που ίσως καταστούν αναγκαίες. Βασικά χαρακτηριστικά της νέας αυτής οργανωτικής προσπάθειας είναι:

- ο ολοκληρωμένος και συστηματικός σχεδιασμός
- η σαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων

- η ολοκληρωμένη άσκηση δημοσίων πολιτικών
- η αναβάθμιση της δημοκρατικής λειτουργίας της αυτοδιοίκησης,
- η δημιουργία ισχυρών διοικητικών ενοτήτων και
- η εξυπηρέτηση των αναγκών του πολίτη

Οι νέες Δευτεροβάθμιες Αυτοδιοικήσεις προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργούνται. Η εδαφική περιοχή των νέων οργανισμών περιλαμβάνει το άθροισμα της εδαφικής περιοχής των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών.

Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα. Θεμελιώνεται, έτσι, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση με άμεσα αιρετό περιφερειακό συμβούλιο και άμεσα αιρετό περιφερειάρχη και με ενσωματωμένους ως διαμερίσματα τους σημερινούς νομούς, που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο με καθορισμένο αριθμό συμβούλων ανάλογα του πληθυσμού κάθε νομού⁷.

3.2 ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Το σχέδιο «Καλλικράτης» προβλέπει τη μείωση των δήμων και την κατάργηση των κοινοτήτων, συγκεκριμένα: οι 910 δήμοι και 124 κοινότητες συνενώνονται σε 333 έως 343 δήμους, την ενδυνάμωση του πολιτικού ρόλου των δημάρχων και ευρύτερα, της εξουσίας των θεσμών τοπικής αυτοδιοίκησης με εκλεγμένους περιφερειάρχες. Παράλληλα, θα καταργηθεί ο θεσμός του Νομάρχη, ενώ προβλέπει την επέκταση της αρμοδιότητας των δημάρχων σε επίπεδο επαρχίας, την αύξηση των κονδυλίων που

⁷ Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης για το Πρόγραμμα Καλλικράτης, 10/01/10

προβλέπονται για τους δήμους, αλλά και την διοικητική αυτοτέλεια των δήμων σχετικά με την διαχείριση των εν λόγω κονδυλίων.

Επίσης, προβλέπεται η κατάργηση των 54 Νομαρχιών και η αντικατάστασή τους από 13 περιφέρειες που θα καλύπτουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Οι περιφερειάρχες θα είναι αιρετοί και θα εκλέγονται από το σύνολο του πολιτικού σώματος κάθε περιφέρειας. Το στοίχημα που τίθεται είναι το σχέδιο «Καλλικράτης» να οδηγήσει σε μια αποκέντρωση της κεντρικής εξουσίας και σε πολιτική ενδυνάμωση της περιφέρειας και των τοπικών κοινωνιών. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι βουλευτές θα εκλέγονται από εκλογικά σώματα περιοχών που δε θα ξεπερνούν τον πληθυσμό των 60.000 κατοίκων βάσει του νέου εκλογικού νόμου των μονοεδρικών περιφερειών και έτσι οι αρμοδιότητές τους δεν θα καλύπτουν το σύνολο των νομών στους οποίους δραστηριοποιούνται. Μερικές από τις βασικές αλλαγές που θα περιλαμβάνει το πρόγραμμα Καλλικράτης είναι:

- Τα τοπικά διαμερίσματα που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ) (κυρ. ν.3463/2006 ΦΕΚ 114 Α), μετονομάζονται σε τοπικές κοινότητες, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους και σε δημοτικές κοινότητες εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.
- Δημοτική κοινότητα συγκροτούν τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν δημοτική κοινότητα ανεξαρτήτως πληθυσμού πρώην κοινότητες που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο.
- Ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και το δήμαρχο. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου είναι ανάλογα με τον πληθυσμό.
- Τα Όργανα της δημοτικής κοινότητας είναι: Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας, ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, ενώ όργανα της τοπικής κοινότητας είναι το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας, ο

πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας.

- ο Δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία⁸.

3.3 ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

Η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των δήμων καθώς και των ορίων τους, επιβάλλει τον επανασχεδιασμό του συστήματος τοπικής διακυβέρνησης. Η ενσωμάτωση των νέων αρχών δημοκρατικής διακυβέρνησης οδηγεί στην αναβαθμισμένη συμμετοχή του πολίτη, στη διαβούλευση πριν τη λήψη των αποφάσεων, στη διαφανή άσκηση της εξουσίας και στην υποχρεωτική λογοδοσία όποιου ασκεί δημόσια εξουσία, επιβάλλει την επαναξιολόγηση των δημοτικών θεσμών διακυβέρνησης, την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό τους αλλά και την αποκεντρωμένη διάρθρωσή τους, ώστε να επιτρέπουν την αμεσότερη και αποτελεσματικότερη συμμετοχή και εξυπηρέτηση του δημότη.

Αντίστοιχος πρέπει να είναι και ο σχεδιασμός του συστήματος διακυβέρνησης για τις νέες αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες, ο οποίος όμως πρέπει να λάβει υπόψη του και τις διαφορές μεγεθών και λειτουργιών μεταξύ των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης⁹.

Ενίσχυση της συλλογικής λειτουργίας της Αυτοδιοίκησης:

- ο Δημιουργείται νέο όργανο, η Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία στους Δήμους αποτελείται από το Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους και στην Περιφέρεια

⁸ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Προσχέδιο Νόμου για το Πρόγραμμα Καλλικράτης, Απρίλιος 2010

⁹ Αιτιολογική Έκθεση σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες και αποτελεί το συλλογικό όργανο άσκησης, συντονισμού και λογοδοσίας της εκτελεστικής λειτουργίας στην αυτοδιοίκηση. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η συγκέντρωση εξουσίας σε ένα μόνο πρόσωπο.

- Ενισχύεται ο θεσμός της δημοτικής και περιφερειακής αποκέντρωσης με τον ορισμό τοπικών αντιδημάρχων και αιρετών αντιπεριφερειάρχων με τοπική αρμοδιότητα. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται τόσο η μέριμνα για τα ιδιαίτερα τοπικά συμφέροντα του δήμου που συνενώνεται ή της νομαρχίας που καταργείται, όσο και η εκ του σύνεγγυς διεύθυνση σημαντικών υπηρεσιών που βρίσκονται σήμερα εκεί.
- Συγκροτούνται συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα και σε δήμους άνω των 2.000 κατοίκων που συνενώνονται με γνώμονα την ενδυνάμωση της δημοτικής αποκέντρωσης με την παροχή νέων και ουσιαστικών αρμοδιοτήτων.
- Στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα κάτω των 2000 κατοίκων συγκροτούνται συμβούλια τοπικών κοινοτήτων με ενισχυμένες αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους. Θεσπίζεται, επίσης, συμμετοχή των προέδρων τους στα δημοτικά συμβούλια με ψήφο, όποτε αποφασίζεται ζήτημα που αφορά άμεσα την κοινότητά τους.
- Διασφαλίζεται η εκπροσώπηση στο δημοτικό συμβούλιο όλων των συνενούμενων δήμων και κοινοτήτων, μέσω της εκλογής δημοτικών συμβούλων από την εκλογική τους περιφέρεια. Το ίδιο ακριβώς θα ισχύει κατ' αντιστοιχία και στις Περιφέρειες με βασικό στόχο την αποτροπή αποξένωσης των τοπικών κοινωνιών από τους αιρετούς.
- Εκλέγεται πλέον διαπαραταξιακό προεδρείο του Δημοτικού Συμβουλίου με εκπροσώπηση και της ελάσσονος αντιπολίτευσης.

Γίνεται σαφές ότι η Νέα Αρχιτεκτονική πρέπει να στοχεύει σε ένα Δήμο με αναπτυξιακό και κοινωνικό ρόλο, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, που

παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πολίτες, αποτελώντας βασικό πυλώνα της τοπικής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί η γενναία αναδιανομή αρμοδιοτήτων και πόρων ανάμεσα στο κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

3.4 Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ Β΄ ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι αρμοδιότητες που δόθηκαν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ήταν εξ αρχής σε μεγάλο βαθμό γραφειοκρατικού διεκπεραιωτικού χαρακτήρα, που δυσχέραναν την αποτελεσματικότητα του θεσμού, παρά τις προσπάθειες των αιρετών, οι οποίοι με περιορισμένα μέσα και προσωπικό, προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις. Η ανάγκη για συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στο επίπεδο μίας μεγαλύτερης ενότητας προκύπτει πλέον πιεστικά¹⁰:

Οι εξελίξεις απέδειξαν ότι η συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης στα όρια των σημερινών νομών καθιστά ανέφικτη την ανάληψη της ευθύνης για το σχεδιασμό και την άσκηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη στην περιοχή τους. Η άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής προϋποθέτει ευρύτερες ενότητες.

Η αναδιάταξη των δήμων σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες που αναλαμβάνουν περισσότερες αρμοδιότητες επιβάλλει την αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες, ώστε να είναι σε θέση να αναλάβουν νέες αρμοδιότητες, ιδίως στην ανάπτυξη.

Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση στα όρια των νομών αποδείχθηκε ότι δυσκολεύει την

¹⁰ Αιτιολογική Έκθεση σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

αποτελεσματική συμμετοχή στα ευρωπαϊκά όργανα, όπως την Επιτροπή των Περιφερειών, στα οποία οι περιφέρειες των άλλων κρατών – μελών έχουν ουσιαστικό ρόλο και λόγο.

Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν τη συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες που επιτρέπουν ένα νέο ρόλο στο θεσμό. Για τους λόγους αυτούς, η Νέα Αρχιτεκτονική κινείται σε δύο άξονες: αφενός στην ανασυγκρότηση των δευτεροβάθμιων ΟΤΑ σε επίπεδο Περιφέρειας, αφετέρου στη ριζική εσωτερική αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με την αποφασιστική ενίσχυσή της με τους απαραίτητους πόρους, ανθρώπινους και οικονομικούς, για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Η θεμελίωση της Περιφέρειας ως δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης:

- διασφαλίζει την αντιστοίχιση του θεσμού στις νέες λειτουργικές κλίμακες που έχουν δημιουργηθεί, μετά την ολοκλήρωση νέων δικτύων μεταφορών και άλλων υποδομών, με βάση τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις των τελευταίων ετών, οι οποίες έχουν μεταβάλει την οικονομική και κοινωνική γεωγραφία της χώρας.
- οδηγεί, επιπλέον, σε οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωση δυνάμεων, τηρεί δηλαδή, όρους απαραίτητους για την αποφασιστική βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της.
- εξασφαλίζει την απαραίτητη κλίμακα ώστε να αναλάβει σημαντικές αναπτυξιακές λειτουργίες.
- επιτρέπει τη μεταβίβαση και πρόσθετων αρμοδιοτήτων που ανήκουν σήμερα στις κρατικές Περιφέρειες, σε άλλους κρατικούς φορείς ή ακόμη και στο κεντρικό κράτος, με αποτέλεσμα να μειωθούν έτσι τα επίπεδα και η πολυπλοκότητα άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών, προς όφελος του πολίτη, της Πολιτείας, αλλά και της οικονομίας.

Ειδικά για τους πολίτες της περιφέρειας, η δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία ενός ισχυρού αυτοδιοικητικού θεσμού, με πλειάδα αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακές ευθύνες, φέρνει κοντά τους τη διοίκηση, ώστε να πάψουν να υποχρεώνονται να απευθύνονται στο κέντρο για πολλές σημαντικές υποθέσεις τους. Από την άλλη πλευρά, η ανάληψη αναπτυξιακών ευθυνών από έναν ισχυρό αιρετό θεσμό, καθιστά τους πολίτες της περιφέρειας «κύριους του οίκου τους».

4.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ

4.1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά του Δήμου

Ο Δήμος Ροδίων καταλαμβάνει το Βορειοανατολικό άκρο της Νήσου Ρόδου και περιβάλλεται από θάλασσα τόσο ανατολικά και όσο και βορειοδυτικά. Το λιμάνι της Ρόδου απέχει 250 ναυτικά μίλια από το λιμάνι του Πειραιά, ενώ βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση από την Τουρκία και ιδιαίτερα με τα αναπτυσσόμενα τουριστικά παράλια της του Αιγαίου και τα νοτιοδυτικά μέχρι την περιοχή της Αττάλειας.

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ροδίων χαρακτηρίζεται από μια κλίση σχετικά ομαλή, αφού το μεγαλύτερο μέρος της παρουσιάζει κλίσεις κάτω από 10%. Οι ακτές στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι ομαλές με βραχώδη τμήματα στη βορειοδυτική και νοτιοανατολική πλευρά του Δήμου.

Η έκταση των διοικητικών ορίων του Δήμου Ροδίων είναι 20,34 τ.χλμ. και αποτελεί μόλις το 1,45% της επιφάνειας του νησιού που είναι 1.401,46 τ.χλμ.. Έχει πληθυσμό 53.709 (ΕΣΥΕ 2001) και αντιπροσωπεύει ποσοστό 45,90% του συνόλου του νησιού, 28,26% του Νομού Δωδεκανήσου, 17,74% της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και 0,7% του συνόλου της χώρας.

Στο Δήμο μπορούν να διακριθούν 9 πολεοδομικές ενότητες – Συνοικίες, η έκταση και ο πληθυσμός των οποίων παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

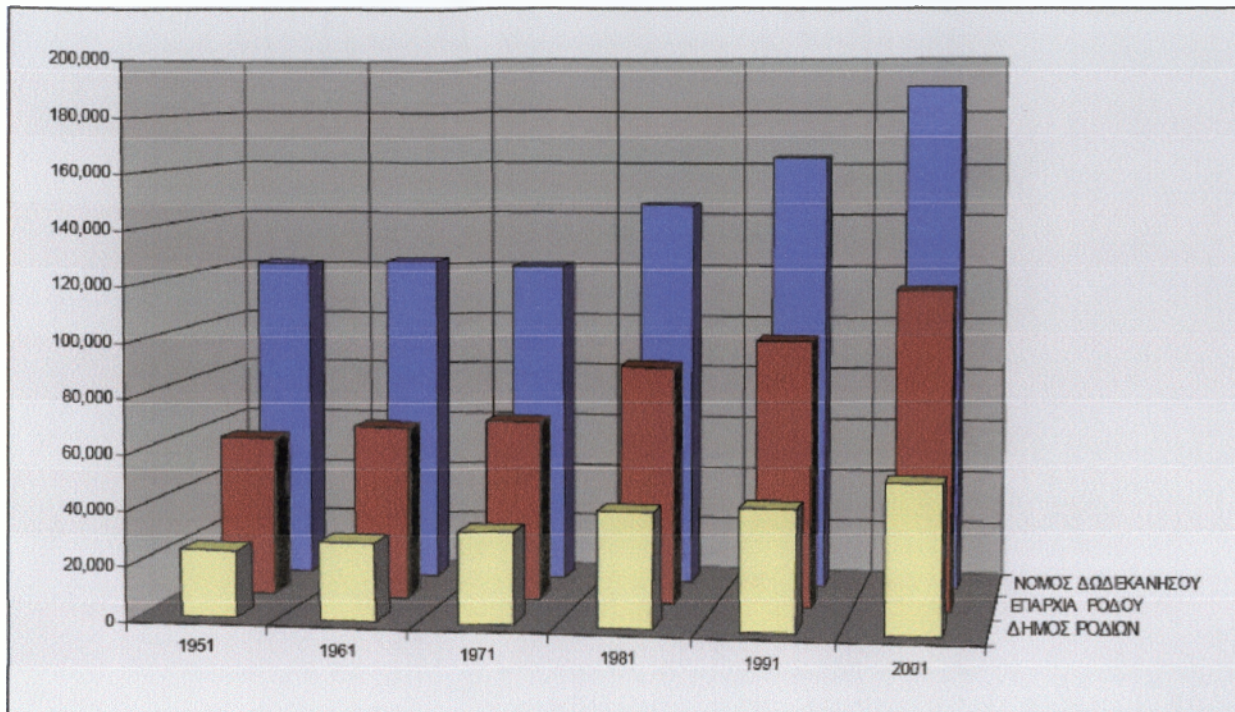
ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1: ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ

ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΗΑ)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ'ha)
Νιοχώρι	80,61	2.940	36,47
Π. Πόλη	40,92	2.240	54,74
Αγ. Ιωάννης	93,32	8.717	93,41
Μητρόπολη	51,77	4.263	82,34
Αγ. Νικόλαος	82,42	6.920	83,96
Ανάληψη	145,15	15.054	103,71
Ροδίσι	146,77	7.962	54,25
Κρητικά	6,99	271	38,77
Αγ. Απόστολοι – Ασγούρου	105,38	3.292	31,24
Όρια ΓΠΣ	849,14	71.240	83,89

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

Διάρθρωση και Εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου

Μέχρι το 1971, η Νήσος της Ρόδου εμφάνιζε πολύ χαμηλό ρυθμό αύξησης πληθυσμού. Ήταν η περίοδος της μαζικής μετανάστευσης στα μεγάλα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό. Η ταχεία ανάπτυξη του τουρισμού οδήγησε σε μεγάλη αύξηση του πληθυσμού την περίοδο 1971-1981, όπου εμφανίστηκαν οι πρώτες τάσεις κορεσμού τουριστικής ανάπτυξης. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο διάγραμμα:

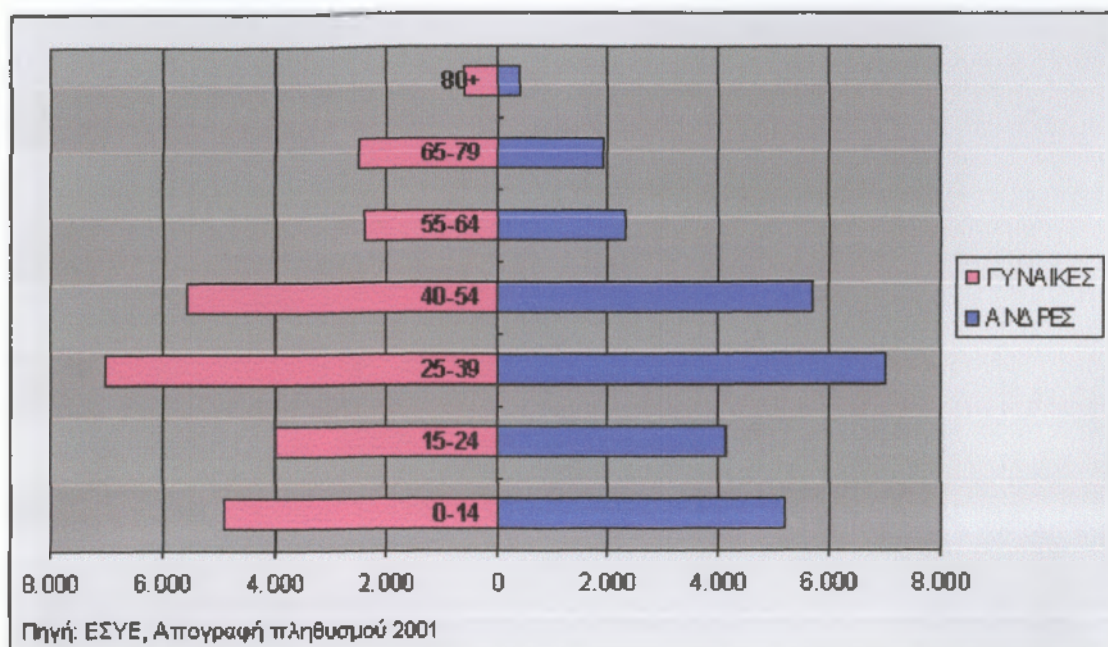
Πηγή: Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 1: ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Την περίοδο 1971-1981 που σηματοδοτείται από την λήξη της μετανάστευσης και την απαρχή της ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας αλλά και ειδικά για την Ρόδο την ταχεία οικονομική και τουριστική ανάπτυξη, ο δείκτης μέσης ετήσιας πληθυσμιακής μεταβολής (Μ.Ε.Π.Μ.) είναι 2,27% για το Δήμο και 2,80% για το νησί, μεγέθη μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα του νομού (1,83%) και της χώρας (1,05%). Σημαντική κάμψη του δείκτη εμφανίζεται την δεκαετία 1981-1991 για το Δήμο Ρόδου (0,57%), γεγονός που ερμηνεύεται από την απαρχή του τουριστικού κορεσμού του Δήμου και την σταθεροποίηση της οικονομίας.

Βελτίωση του συγκεκριμένου δείκτη, παρουσιάζεται την τελευταία δεκαετία (1991-2001) όπου ανέρχεται σε ποσοστό 2,04% για το Δήμο. Η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται αφενός στην οικονομική ανάπτυξη του Δήμου με την «τριτογενιοποίηση» της οικονομίας και την αύξηση των θέσεων εργασίας άλλα και στην εισροή οικονομικών μεταναστών.

Η πόλη της Ρόδου φιλοξενεί σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, 53.709 κατοίκους, το 46% δηλαδή του πληθυσμού του νησιού που ανέρχεται σε

117.007 κατοίκους, ενώ καταλαμβάνει έκταση μόλις 1,45% του νησιού, γεγονός που υποδηλώνει την ένταση της αστικοποίησης αλλά και της συγκέντρωσης των θέσεων εργασίας στο Δήμο της Ρόδου. Η διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Ροδίων εμφανίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα¹¹.

Πηγή: Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ
 ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ**

¹¹ Μελέτη Στρατηγικής Ανάπτυξης Δήμου Ροδίων, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, Μάρτιος 2008

Εκπαίδευση πληθυσμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2: ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΡΟΔΙΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Επίπεδο εκπαίδευσης	Ανδρες	%	Γυναίκες	%
Αγράμματοι	351	1,50%	850	3,58%
Δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.331	5,68%	1.935	8,14%
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως	6.573	28,03%	6.668	28,06%
Τελείωσαν τη Γ' τάξη Γυμνασίου	3.593	15,32%	3.059	12,87%
Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	6.792	28,96%	7.037	29,61%
Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	1.487	6,34%	1.371	5,77%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ ΚΑΤΕΕ)	853	3,64%	763	3,21%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	2.238	9,54%	1.994	8,39%
Κάτοχοι Μεταπτυχιακού - Διδακτορικού Τίτλου	234	1,00%	88	0,37%
ΣΥΝΟΛΟ	23.452	100%	23.765	100%

Η κατανομή του πληθυσμού στις συνοικίες της πόλης του Δήμου Ροδίων μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου γεγονός που έχει σχέση με την αναζήτηση των κατοίκων για καλύτερη ποιότητα ζωής αλλά και με τις τεχνικές υποδομές στις περιοχές κατοικίας, τις χρήσεις γης, το κυκλοφοριακό, την αξία της γης κ.λ.π..

Οι μόνιμοι κάτοικοι εξακολουθούν να φεύγουν από την Παλαιά Πόλη λόγω της όχλησης από τα κέντρα διασκέδασης και τις εμπορικές-τουριστικές δραστηριότητες

αλλά και λόγω αντικειμενικών δυσκολιών (πρόσβαση, στάθμευση, εξυπηρέτησεις κ.α.), όποτε ο στόχος της συγκράτησης του πληθυσμού εντός των τειχών δεν έχει μέχρι τώρα επιτευχθεί. Η Παλαιά Πόλη συγκεντρώνει επίσης σημαντικό ποσοστό κατοικιών με ιδιοκτήτες που η διαμονή τους είναι εποχιακή ενώ μεγάλο ποσοστό κτιρίων έχει επισκευαστεί και χρησιμοποιείται ως ξενώνες¹².

4.1.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Καιρικές συνθήκες

Η ηλιοφάνεια στη Ρόδο είναι από τις υψηλότερες στην Ελλάδα φθάνοντας τις 3.200 ώρες το χρόνο. Η μέση σχετική υγρασία γενικά είναι ψηλή και κυμαίνεται ανέρχεται σε 50% το καλοκαίρι και 75% το χειμώνα. Η Ρόδος προσβάλλεται από ανέμους σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Επικρατούντες άνεμοι είναι οι δυτικοί (μελτέμια), ενώ η μέση θερμοκρασία κατά τους καλοκαιρινούς μήνες είναι 25-28°C¹³.

Εδαφικά χαρακτηριστικά

Τα διαφορετικά στρώματα από τα οποία αποτελείται το έδαφος του νησιού έχουν σαν συνέπεια να δημιουργούνται υδροφόροι ορίζοντες υπό πίεση. Ο συντελεστής υδροπερατότητας των διαφόρων στρωμάτων είναι αρκετά υψηλός.

¹² Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

¹³ Έρευνα με τίτλο Αποτίπωση της Κοινωνικής Ταυτότητας και Εντοπισμός των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του Νομού Δωδεκανήσων, Υπουργείο Ανάπτυξης, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2000

Χλωρίδα

Ποσοστό περί το 12% της έκτασης του Δήμου Ροδίων καλύπτεται από δάση κωνοφόρων με κυρίαρχα τα είδη πεύκα και τα κυπαρίσσια. Στην ευρύτερη περιοχή εμφανίζονται διάσπαρτες βελανιδιές και άλλα δέντρα που μαζί με τη γεωργική γη δημιουργούν ένα περίεργο μωσαϊκό. Στο επίπεδο τμήμα του Μόντε Σμίθ που είναι χαρακτηρισμένος αρχαιολογικός χώρος υπάρχει γεωργική γη που υποκαλλιεργείται με ελιές ή άλλα είδη. Δεν υπάρχουν σύμφωνα με τη Δ/ση Γεωργίας της Νομαρχίας Δωδεκανήσου χαρακτηρισμένες ζώνες γης υψηλής παραγωγικότητας στα διοικητικά όρια του Δ. Ροδίων. Πυκνή βλάστηση κυρίως από κυπαρίσσια (*Cypressus sempervirens*) που φυτεύτηκαν την δεκαετία του '30 περιβάλλει την Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου, πάρκα και πλατείες του Δήμου¹⁴.

Πανίδα

Πλούσια ερπετοπανίδα εμφανίζεται στο Δήμο. Παλαιότερα η Ρόδος ήταν γνωστή ως το νησί των ερπετών. Το ξηρότερο σήμερα κλίμα αλλά και ο περιορισμός των βιοτόπων από τις ανθρώπινες επεμβάσεις έχει περιορίσει σήμερα την ύπαρξη των ερπετών. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την σαύρα της Ρόδου (*Iacerta oertzeni*). Συναντάμε επίσης θαλασσοπούλια και μικροπούλια κυρίως στρουθιόμορφα που ζουν κοντά στον άνθρωπο. Τα τελευταία χρόνια αναπαράγεται στην πόλη της Ρόδου ο παπαγάλος *Psittacula Krameri* που παρ' όλο που προέρχεται από δραπέτες από κλουβιά έχει δημιουργήσει ένα βιώσιμο πληθυσμό και το σούρουπο φωλιάζει στους ψηλούς ευκαλύπτους του Καζίνο. Στην κοιλάδα του Ροδινιού που έχει νερό όλο το χρόνο συναντάμε τις νεροχελώνες *Mauremys caspica* που είναι προστατευόμενο είδος. Στην περιοχή του Ροδινιού εκτρέφονται τα χαρακτηριστικά ελάφια (πλατώνια) της Ρόδου (*D. Dama Dama*) και Κρητικοί Αίγαγροι (*C. Aegagrus cretica*). Η χελώνα *Caretta Caretta* συναντάται γενικά στις παραλίες του νησιού και την περασμένη δεκαετία ειδικότερα είχε αναπαραχθεί στην παραλία του Ενυδρείου¹⁵.

¹⁴ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

¹⁵ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

4.1.3 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Συγκοινωνίες

Στο επίπεδο των Συγκοινωνιών το επιβατικό και εμπορικό λιμάνι βρίσκεται εντός πόλης, ενώ το αεροδρόμιο απέχει 15 χλμ. από την πόλη. Οι αεροπορικές και θαλάσσιες συγκοινωνίες με Αθήνα είναι σχετικά ικανοποιητικές, πλην όμως είναι ιδιαίτερα επιβαρημένες ως προς το κόστος.

Η σύνδεση της πόλης με το υπόλοιπο νησί γίνεται από 2 οδικούς άξονες. την Εθνική Οδό Ρόδου – Λίνδου και τον επαρχιακό δρόμο Ρόδου – Ιαλυσού – αεροδρόμιο – Κάμυρο – Έμπωνα. Πέραν των δύο αναφερθέντων κύριων οδικών αξόνων μία επαρχιακή οδός ξεκινά από τη Ρόδο και εκτείνεται παραλιακά προς Καλλιθέα και Φαληράκι. Οι συγκοινωνίες προς το νησί εξυπηρετούνται από 2 φορείς: τη Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου Ροδίων (ΡΟΔΑ) που καλύπτει τα δυτικά χωριά και τα χωριά Κοσκινού μέχρι το Φαληράκι και το ΚΤΕΛ που καλύπτει τα υπόλοιπα χωριά.

Σε εκκρεμότητα παραμένουν δύο σημαντικότεροι οδικοί άξονες, ο περιμετρικός δρόμος της πόλης που συνδέει το κέντρο της πόλης και το λιμάνι με τους 4 οδικούς άξονες που οδηγούν προς όλο το νησί και η «νέα είσοδος πόλης» από το αεροδρόμιο μέχρι τον περιμετρικό της πόλης. Τα δύο αυτά έργα έχουν ήδη προγραμματισθεί να υλοποιηθούν με πόρους της τέταρτης προγραμματικής περιόδου¹⁶.

Στάθμευση

Ως προς το ζήτημα της στάθμευσης, σήμερα εκτιμάται ότι ο αριθμός των παράνομων σταθμεύσεων ξεπερνά τις 3000 θέσεις. Το πρόβλημα της στάθμευσης και κατ' επέκταση της παράνομης στάθμευσης αποτελεί την κυριότερη συνιστώσα του κυκλοφοριακού προβλήματος της πόλης γιατί μειώνεται ουσιαστικά η κυκλοφοριακή ικανότητα του ήδη ανεπαρκούς οδικού δικτύου ενώ αυξάνεται η ατμοσφαιρική

¹⁶ Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

ρύπανση και οι θόρυβοι. Η εφαρμογή της ελεγχόμενης στάθμευσης δεν απέδωσε μέχρι σήμερα τα αναμενόμενα.

Λιμένας

Η Ρόδος δέχεται σε ετήσια βάση περίπου 650 προσεγγίσεις πλοίων από τον Πειραιά¹⁷. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το πρόβλημα κυκλοφοριακής συμφόρησης του κεντρικού λιμένα και της ευρύτερης περιοχής του, δεδομένου ότι το περιμετρικό τμήμα της Παλαιάς Πόλης ασφυκτιά κυκλοφοριακά όταν αποβιβάζονται ταυτόχρονα άνω των δύο επιβατικών – οχηματαγωγών πλοίων.

4.1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου το 2001 ανέρχεται σε 24.935 άτομα, ποσοστό 52,81% αυξημένος σημαντικά σε σχέση με το 48,01% του 1991. Η αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ταυτόχρονα με την αύξηση του ποσοστού ανεργίας είχε σαν αποτέλεσμα την αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των ανέργων του Δήμου Ροδίων. Το 1991 οι άνεργοι ανέρχονταν σε 561 άτομα και έφτασαν τους 2.923 το 2001. Αντίστοιχα οι άνεργοι νέοι το 2001 αυξήθηκαν σε 987 από 383 το 1991. Η ανάλυση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο στο Δήμο Ροδίων, όπως αυτή αποτυπώνεται στον Πίνακα 4.7. που ακολουθεί, δείχνει τη μεγαλύτερη συμμετοχή του ανδρικού πληθυσμού στο σύνολο του Δήμου που φτάνει το 61,91% ποσοστό που είναι χαμηλότερο από το 67,91% του 1991 και οφείλεται στην σημαντικά διευρυμένη συμμετοχή των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Αποτέλεσμα αυτή της διευρυμένης συμμετοχής είναι και η αύξηση της αναλογίας της ανεργίας στις γυναίκες ως προς τους άνδρες του Δήμου τόσο στην κατηγορία των ανέργων όσο και στην κατηγορία των νέων ανέργων¹⁸.

¹⁷ Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Ακτοπλοία 2002

¹⁸ Διερεύνηση των τάσεων στο χώρο της Κοινωνικής & Οικονομικής Υπόστασης των Πολιτών του Δήμου Ροδίων, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Δήμος Ροδίων Παρατηρητήριο Ίσων Ευκαιριών, 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3: ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΙΩΝ		Άνδρες	% επί του συνόλου	Γυναίκες	% επί του συνόλου
1991	Οικονομικώς ενεργοί Άνεργοι	304	54,19	257	45,81
	Οικονομικώς ενεργοί Άνεργοι νέοι	202	52,74	181	47,26
	Οικονομικώς ενεργοί Απασχολούμενοι	11.475	68,72	5.224	31,28
	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	11.981	67,91	5.662	32,09
	Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός	6.007	31,44	13.098	68,56
2001	Οικονομικώς ενεργοί Άνεργοι	1.415	48,41	1.508	51,59
	Οικονομικώς ενεργοί Άνεργοι νέοι	601	60,89	386	39,11
	Οικονομικώς ενεργοί Απασχολούμενοι	13.422	63,84	7.603	36,16
	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	15.438	61,91	9.497	38,09
	Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός	8.014	35,97	14.268	64,03

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

Μεγάλες μεταβολές παρατηρούνται, στην διάρθρωση της απασχόλησης, όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4: ΤΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΔΩΔ/ΣΟΥ		ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΡΟΔΟΥ			ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ Ο.Τ.Α.			
	Πληθυσμός	Απασχολούμενοι	Αριθμός απασχολούμενων			ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολούμενων		
			1γενής	2γενής	3γενής	1γενής	2γενής	3γενής
1961	28 119	8 440	670	3.380	4 390	8	40	52
1967*	33 660	12.100	480	3.940	7.660	4	33	63
1981	41.425	12.892	168	3.209	9.515	1	24	75
1991	43 868	16 147	166	3.453	12.528	1	21	78
2001	53.709	**20.553	298	3.661	16.594	1	18	81

* Εκτίμηση Ρυθμιστικής μελέτης Δοξιάδη
** Δεν δήλωσαν 1.235

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

Οι μισθωτοί, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, αποτελούν το 72,64% του δευτερογενή τομέα και το 76,35% του τριτογενή τομέα, ποσοστά συνεχώς αυξανόμενα σε σύγκριση με τα περασμένα έτη. Στον πρωτογενή τομέα παρατηρήθηκε μία μικρή αύξηση τόσο στους απόλυτους αριθμούς όσο και στο ποσοστό ως προς τη συνολική απασχόληση, αλλά ήταν σε πολύ μικρά επίπεδα με τον εν λόγω τομέα να συνεχίζει να συγκεντρώνει λιγότερο από το 1% της συνολικής απασχόλησης, όταν στο Σύνολο της Χώρας ξεπερνάει το 17%. Στον κλάδο του εμπορίου, επισκευών, ξενοδοχείων και εστιατορίων της Ε.Σ.Υ.Ε. οι εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό αποτελούσαν κατά το 1991 το 23,4% ενώ το 2001 μόλις το 4,8%. Σύμφωνα με τα παραπάνω, είναι φανερό ότι η οικονομία της Ρόδου στηρίζεται στην παροχή υπηρεσιών, αφού ποσοστό της τάξης του 75% (έναντι περίπου 71% το 1991) του ενεργού πληθυσμού ασχολείται με δραστηριότητες προσφοράς υπηρεσιών¹⁹.

¹⁹ Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να αναλύσει την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Καλλικράτης».

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», για πρώτη φορά, διακρίνεται από μια συνολική, συστηματική και εναρμονισμένη προσέγγιση όλων των βαθμίδων της διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Αυτή τη φορά, οι αλλαγές δεν επικεντρώνονται σε μια βαθμίδα ή μια κατηγορία φορέων αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης. Πρόκειται για συντονισμένες παρεμβάσεις στο σύνολο της αρχιτεκτονικής, οι οποίες συγκροτούν ένα νέο οικοδόμημα που δίνει έμφαση στη συνάρθρωση, τη συνέργεια και την αλληλεξάρτηση των επιπέδων κεντρικής – αποκεντρωμένης διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Η εργασία στο πρώτο της μέρος αναλύει την Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως είναι σήμερα. Δηλαδή τους Δήμους και τις Περιφέρειες και παρουσιάζει τις νέες τους αρμοδιότητες. Επίσης γίνεται αναφορά στην σχέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον πολιτισμό, την τοπική ανάπτυξη και το περιβάλλον.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση. Περιγράφονται οι αλλαγές που έχουν γίνει αναλυτικά αλλά και ο σκοπός της εφαρμογής του προγράμματος «Καλλικράτης».

Στο τρίτο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται ο Δήμος Ροδίων καθώς αποτελεί και την περίπτωση μελέτης στην παρούσα εργασία. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται η ταυτότητα του Δήμου (γεωγραφικά και δημογραφικά στοιχεία, περιβάλλον και μορφολογία, προσβασιμότητα και οικονομική δραστηριότητα). Επίσης αναλύονται οι αναπτυξιακές και κοινωνικές αρμοδιότητες του Δήμου. Επιπλέον παρουσιάζονται τα προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο Δήμος και τα επιχειρησιακά του σχέδια. Τέλος παρουσιάζεται η στελέχωση και η οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου.

Στο τέταρτο μέρος της εργασίας παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε υπαλλήλους του Δήμου Ροδίων με σκοπό να γίνει γνωστή η άποψή τους για την Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και την εφαρμογή της στον Δήμο Ροδίων.

Στο τελευταίο μέρος της εργασίας παραθέτονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στον Δήμο Ροδίων, αλλά και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε.

4.2 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΩΝ ΟΤΑ

4.2.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

4.2.1.1 ΤΟΠΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Τουρισμός

Ο Τουρισμός αποτελεί τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα της Ρόδου, η οποία κυριαρχεί στην τοπική οικονομία και αποτελεί το επίκεντρο του τομέα υπηρεσιών, επισκιάζοντας όλες τις άλλες δραστηριότητες. Αν ληφθεί υπόψη ότι μεγάλο μέρος αυτού του εισοδήματος διοχετεύεται εκ νέου σε τοπικές συναλλαγές, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η συνεισφορά του τουρισμού στο Α.Ε.Π. της Ρόδου είναι περίπου 80-85%.

Σε ότι αφορά την ξενοδοχειακή υποδομή του Δήμου Ροδίων, αυτή είναι χωροθετημένη στο κέντρο (συννοικία Νιοχώρι) και στην εκτός σχεδίου περιοχή «Ρένη». Με την Απόφαση 2647 του ΥΠ.ΕΘ.Ο. / 538866/ΕΙΔ 135/ΕΟΤ (ΦΕΚ 797Β/86) για τα «Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς της χώρας και τον καθορισμό περιοχών ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης» χαρακτηρίστηκε ως «Κορεσμένη Τουριστική Περιοχή (Κ.Τ.Π.)» η εντός των ορίων Γ.Π.Σ. περιοχή του Δ. Ρόδου και το τμήμα Ο.Τ.Α. του Δ. Ρόδου ως «Περιοχή Ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ε.Τ.Α.)». Οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης των γηπέδων που προορίζονται για την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων και βρίσκονται εκτός σχεδίων πόλεως και εκτός ορίων οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων καθορίζονται από το Π.Δ. 18.05.1991/ΦΕΚ 474Δ_23.07.1991.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ε.Ο.Τ. που είναι διαθέσιμα έως το 2001 η πόλη της Ρόδου συγκεντρώνει 142 ξενοδοχειακές μονάδες που διαθέτουν συνολικά 15.447 κλίνες. Αύξηση κατά 22,75% των κλινών της πόλης παρουσιάστηκε από το 1984 έως το 2001 αλλά αύξηση μόλις 1,60 % από το 1992 έως το 2001. Στις υπάρχουσες κλίνες πρέπει να αναφέρουμε επιπλέον και αυτές των ενοικιαζόμενων δωματίων που ανέρχονται επίσημα σε 1.752¹.

Συγκριτικά με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος για το 2008 για τις ξενοδοχειακές μονάδες, όπως αυτά είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του, έχουμε μία σημαντική αύξηση στις μονάδες και κλίνες ΑΑ, Α και Β κατηγορίας, ενώ μείωση παρατηρείται στις μονάδες και κλίνες Γ, Δ & Ε κατηγορίας, γεγονός που υποδεικνύει την άνοδο στην ποιότητα των ξενοδοχειακών υπηρεσιών στην πόλη κατά τα τελευταία έτη².

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ
ΠΟΛΗΣ ΡΟΔΟΥ 2001-2008

Κατηγορία	Στοιχεία Ξ.Ε.Ε. 2008		Στοιχεία Ε.Ο.Τ. 2001		% Αύξηση / Μείωση Μονάδων	% Αύξηση / Μείωση Κλινών
	Μονάδες	Κλίνες	Μονάδες	Κλίνες		
5* (ΑΑ)	3	919	1	695	200,0	32,2
4* (Α)	27	4491	21	3995	28,6	12,4
3* (Β)	34	4667	29	4499	17,2	3,7
2* (Γ)	53	4810	56	5448	-5,4	-11,7
1* (Δ&Ε)	23	620	27	714	-14,8	-13,2

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, 2008

Το 2003 ο Δήμος Ροδίων με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ δέχτηκε το 4,22% των αφίξεων στην Ελλάδα (2003: αφίξεις στο Δήμο 472χιλ., αφίξεις στην Ελλάδα αφίξεις 11,2 εκατ.). Το ποσοστό των αφίξεων του Δήμου έχει σταθεροποιηθεί την περίοδο

¹ Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

² Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, 2008

αναφοράς 1998-2003 άνω του 4% του συνόλου αφίξεων της χώρας, φτάνοντας το 4,89% το 1999 όταν και σε απόλυτους αριθμούς οι αφίξεις έφτασαν τις 576.493³.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6: ΑΦΙΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΡΟΔΙΩΝ 1998-2003

Κατηγορία	1998	1999	2000	2001	2002	2003
ΑΑ	81.370	117.876	115.103	107.455	88.439	86.337
Α	192.522	223.038	220.221	203.583	196.742	200.195
Β	129.626	146.068	146.830	137.758	129.900	117.527
Γ	71.840	87.594	90.858	79.829	70.421	66.780
Δ-Ε	1.459	1.917	1.811	2.330	1.570	1.914
ΣΥΝΟΛΟ:	476.817	576.493	574.823	530.955	487.072	472.753

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

Μεταποίηση

Οι μεταποιητικές δραστηριότητες είναι μικρής σημασίας για την οικονομία της Ρόδου, συμμετέχοντας μόνο 6% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν. Στη Ρόδο λειτουργούν κυρίως μικρές οικογενειακές μεταποιητικές μονάδες, οι οποίες παράγουν προϊόντα αποκλειστικά για την τοπική αγορά. Στο Δήμο Ροδίων, το σημαντικότερο κέντρο μεταποιητικής δραστηριότητας, καταγράφεται το 70% της συνολικής απασχόλησης στον τομέα αυτό. Οι κυριότερες μεταποιητικές δραστηριότητες της νήσου παράγουν προϊόντα για την τουριστική εν γένει κατανάλωση, όπως η ποτοποιία οινοπνευματωδών και μη, η παραγωγή ειδών ένδυσης κ.α., ενώ υπάρχουν και μονάδες παραγωγής οικοδομικών υλικών. Η σημαντικότερη μονάδα που λειτουργεί στην πόλη της Ρόδου είναι η οινοποιία Κ.Α.Ι.Ρ⁴.

Εμπόριο

Το Εμπόριο στη Ρόδο παρακολουθεί την εξέλιξη της γενικότερης τουριστικής δραστηριότητας, τόσο σε επίπεδο απασχόλησης, όσο και σε επίπεδο είδους και αριθμού καταστημάτων. Η γεωγραφική συγκέντρωση του εμπορίου εστιάζεται

³ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

⁴ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

κυρίως στο κέντρο της πόλης, στην Παλιά Πόλη και στις τουριστικές ζώνες. Μεγάλο μέρος των καταστημάτων αποτελούν τα σχετικά με το εμπόριο ειδών λαϊκής τέχνης, κοσμημάτων και εν γένει εξυπηρέτησης του τουρισμού, καθώς και ειδών ένδυσης και υπόδησης, ποτών και τροφίμων⁵.

Γεωργία- Κτηνοτροφία-Αλιεία

Σύμφωνα με την απογραφή Γεωργίας- Κτηνοτροφίας έτους 1999-2000, της Ε.Σ.Υ.Ε., στην έκταση του δήμου έχουν καταγραφεί 802 γεωργικές εκμεταλλεύσεις που αφορούν 14200 στρέμματα από τις οποίες οι 21, έκτασης 757 στρεμμάτων είναι μικτές (γεωργικές και κτηνοτροφικές) και οι 5, έκτασης 113 στρεμμάτων αμιγώς κτηνοτροφικές. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι στην περιαστική περιοχή της πόλης οι γεωργικές εκτάσεις που είναι εν δυνάμει καλλιεργήσιμες ανέρχονται σε 2.100 στρέμματα περίπου. Οι λοιπές εκτάσεις πλην των δασικών είναι ουσιαστικά οικοδομήσιμες⁶.

Όσον αφορά στον τομέα της Αλιείας και σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2005) στο Δήμο Ροδίων καταγράφονται 55 απασχολούμενοι σε ιχθυοτροφεία και μονάδες παραγωγής γόνου (έναντι 1.210 στο σύνολο του Νομού), και 200 απασχολούμενοι σε μηχανοκίνητα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη παράκτιας αλιείας με μηχανή μέχρι 19HP⁷.

4.2.1.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο επίπεδο των υποδομών ενέργειας και τηλεπικοινωνιών υπάρχει ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών εντός πόλης.

⁵ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

⁶ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

⁷ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2005)

Το ενεργειακό σύστημα του νησιού καλύπτεται με το εργοστάσιο της ΔΕΗ στη Σορωνή. Εκκρεμεί να τεθεί σε λειτουργία το σύστημα ανεμογεννητριών του «Ατταβύρου», ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία κατασκευής νέου εργοστασίου παραγωγής ενέργειας στη νότια Ρόδου, προκειμένου να καλυφθεί η ζήτηση. Το δίκτυο της ΔΕΗ είναι κυρίως εναέριο με ξύλινους στύλους με εξαίρεση το κέντρο της πόλης που είναι υπόγειο, ενώ στην Π. Πόλη είναι κατά ένα μέρος υπόγειο και το λοιπό επιτείχιο. Το δε δίκτυο του ΟΤΕ είναι εξ' ολοκλήρου υπόγειο πλην των παραδοσιακών γειτονιών όπου είναι επιτείχιο.

Η ύδρευση της πόλης καλύπτεται ικανοποιητικά υπάρχουν όμως μεγάλες διαρροές λόγω παλαιότητας του δικτύου. Στον τομέα της αποχέτευσης, το μεγαλύτερο τμήμα της πόλης διαθέτει δίκτυα ακάθαρτων, ενώ σοβαρές βελτιώσεις έγιναν και στα δίκτυα ομβρίων, σε βαθμό που αντιμετωπίζονται οι συνήθεις πλημμυρικές καταστάσεις. Το δίκτυο ακαθάρτων καλύπτει το 75% της πόλης της Ρόδου και το 50% της Παλαιάς Πόλης. Η υπόλοιπη πόλη κάνει χρήση στεγανών ή απορροφητικών δεξαμενών⁸.

Στον τομέα των απορριμμάτων, λειτουργεί από το 2004, ΧΥΤΑ σε όμορο Δήμο, που εξυπηρετεί το βόρειο τμήμα της νήσου, ενώ το σύστημα αποκομιδής των σκουπιδιών βελτιώθηκε, με την προμήθεια νέου εξοπλισμού.

4.2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

4.2.2.1 ΠΡΟΝΟΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Ρόδου βρίσκεται το Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο δυναμικότητας σήμερα 335 κλινών με δυνατότητα κάλυψης επιπλέον 120 κλινών. Ο Ο.ΚΑ.ΝΑ. (Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών) στεγάζεται σε

⁸ Έρευνα με τίτλο Αποτύπωση της Κοινωνικής Ταυτότητας και Εντοπισμός των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του Νομού Δωδεκανήσων, Υπουργείο Ανάπτυξης, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2000

πτέρυγα του παλαιού νοσοκομείου ενώ κινείται και η διαδικασία μεταφοράς του Ι.Κ.Α. στο χώρο αυτό. Στην πόλη της Ρόδου λειτουργούν εννέα (7) δημοτικά ιατρεία στις παρακάτω περιοχές:

- Αγ. Ιωάννη,
- Αγ. Απόστολοι,
- Ανάληψη,
- Κρητικοί,
- Παλαιά Πόλη,
- Ροδίσι, και
- Κάτω Ηλιούπολη.

Ο αρμόδιος φορέας για θέματα υγείας και πρόνοιας του δήμου είναι ο Δημοτικός Οργανισμός Πρόνοιας (Δ.Ο.Π.). Υπό την αιγίδα του οργανισμού αυτού λειτουργεί το Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο και Τμήμα Ψυχικής Υγείας με σκοπό την περίθαλψη και συμβουλευτική οικογενειών, η «Δίοδος», κέντρο πρόληψης εξαρτησιογόνων ουσιών, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης («Κ.Δ.ΑΠ.») στον Αγ. Δημήτρη και στον Αγ. Ιωάννη. Με τον ΔΟΠ συνεργάζονται ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών ΟΚΑΝΑ με βάση προγραμματική σύμβαση μεταξύ των δύο μερών και η Διαδημοτική Επιχείρηση Κατασκηνώσεων και τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων («Κ.Α.Π.Η.»).

Επίσης λειτουργεί η ΑΜΚΕ ως Αστική μη κερδοσκοπική εταιρείας Κοινωνικής Φροντίδας και Ανάπτυξης. Η ΑΜΚΕ είναι ανεξάρτητος φορέας και διαθέτει 8 δομές:

- Βοήθεια στο σπίτι περιοχή Μεσαιωνικής Πόλης
- Βοήθεια στο Σπίτι περιοχή Μέγγαβλης
- Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
- Παιδικός Σταθμός Νέου Νοσοκομείου
- Παιδικός Σταθμός Μοσχόβης
- Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Αγίου Νικολάου
- Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Αγίων Αποστόλων

- Κέντρο Υποστηρικτικών Υπηρεσιών

Ο Δήμος Ροδίων διαθέτει ιατρικό κέντρο («Κριτώ»). Στα όρια του Δήμου (περιοχή Κοσκινού) έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί η ιδιωτική κλινική EUROMEDICA - Γενική Κλινική Δωδεκανήσου, η οποία είναι πιστοποιημένη κατά ISO 9001: 2008, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή νέας ιδιωτικής κλινικής.

Ο Δήμος επίσης διαθέτει ορφανοτροφείο θηλαίων στην οδό Ρήγα Φεραίου. Το κτίριο του ορφανοτροφείου θηλαίων υπολειτουργεί καθώς φιλοξενεί περίπου εικοσιπέντε (25) παιδιά ενώ το κτίριο είναι της τάξης των 3.600 τ.μ. Τίθεται θέμα αξιοποίησης του ακινήτου με πρόσθετες λειτουργίες. Ήδη λειτουργεί στο συγκρότημα δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο.

Επίσης, ο δήμος διαθέτει Οίκο Ευγηρίας που εξυπηρετεί το σύνολο του νομού και βρίσκεται στη συμβολή των οδών Μ. και Κ. Χαραλάμπους και Χειμάρας. Τέλος, ο Δήμος διαθέτει οκτώ βρεφονηπιακούς σταθμούς με 544 παιδιά ενώ υπάρχουν και δέκα ιδιωτικοί⁹.

4.2.2.2 ΠΑΙΔΕΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Όσον αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ο Δήμος Ροδίων κατά το σχολικό έτος 2004-5 διαθέτει 24 νηπιαγωγεία με 547 νήπια και 92 προνήπια, και 27 Δημοτικά σχολεία -συμπεριλαμβανόμενων τριών ειδικών σχολείων- με 4.427 μαθητές. Οι μαθητές των δημοτικών σχολείων το σχολικό έτος 2002-2003 πριν δηλ. την λειτουργία των ιδιωτικών σχολείων του νησιού ήταν 4.583.

Όσον αφορά την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ο Δήμος Ροδίων διαθέτει 8 γυμνάσια - από τα οποία το 1 εσπερινό- που φιλοξενούν 2668 μαθητές και 5 Ενιαία Λύκεια -από τα οποία το ένα εσπερινό- και 4 Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια με 5.284 μαθητές το σχολικό έτος 2004-5 και 3.589 μαθητές το σχολικό έτος 2002-3. Στη Ρόδο

⁹ Σισσούρας Α., (2004), Μελέτη για το Δήμο Ροδίων στα πλαίσια του προγράμματος «Υγιείς Πόλεις»

λειτουργούν δυο ιδιωτικά σχολεία, το «Ροδίων Παιδεία» που βρίσκεται στα διοικητικά όρια του δήμου στην περιοχή Ηλιούπολη και λειτουργεί από το έτος 2003 και ο «Πυθαγόρας» που βρίσκεται στο Δ. Καλλιθέας και λειτουργεί από το έτος 2004.

Σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στην πόλη της Ρόδου λειτουργούν από το έτος 1987 τμήματα του πανεπιστημίου Αιγαίου (Τμήμα Μεσογειακών σπουδών, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών) στο κτίριο της τέως σχολής Χωροφυλακής στην οδό Δημοκρατίας. Παράλληλα λειτουργεί και η Ανώτατη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών (Α.Σ.Τ.Ε.Ρ.) σε κτίρια της οδού Δημοκρατίας καθώς και η Βασική Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών στο Ξενοδοχείο «Θέρμαι». Σήμερα φοιτούν στις παραπάνω σχολές 2.302 φοιτητές ενώ υπάρχουν μεταπτυχιακά τμήματα του πανεπιστημίου Αιγαίου με 192 φοιτητές¹⁰.

4.2.2.3 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η πολεοδομική και αρχιτεκτονική μορφή της πόλης της Ρόδου παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον γιατί η ιστορική της εξέλιξη και οι διάφορες φάσεις της μακροχρόνιας πορείας της είναι εμφανείς και αναγνώσιμες. Η γεωγραφική της θέση στο σταυροδρόμι της Δύσης, Μικράς Ασίας και Μέσης Ανατολής, την βοήθησε να αποτελέσει πεδίο συνάντησης και ανάπτυξης αλλά και σύγκρουσης πολιτισμών. Συνοπτικά η ιστορική εξέλιξη της πόλης χωρίζεται στις εξής μεγάλες περιόδους: Ελληνιστική (408 π.Χ.-515), Βυζαντινή (516 – 1309), Ιπποτική (1309 – 1522), Τουρκικής κατοχής (1523 – 1911), Ιταλικής κατοχής (1912 – 1945) και ενσωμάτωσης με την Ελλάδα (1947 – Σήμερα).

Κατά την Ιπποτική περίοδο διαμορφώνεται οριστικά η Παλαιά Πόλη της Ρόδου στο βορειοανατολικό όριο του Δήμου στα αγνάρια της βυζαντινής πόλης. Μετά τον διωγμό των Ελλήνων από την περιτοιχισμένη πόλη δημιουργήθηκαν οι πρώτοι οικιστικοί πυρήνες εκτός των τειχών, τα λεγόμενα «Μαράσια». Το παλαιό σχέδιο

¹⁰ Διερεύνηση των τάσεων στο χώρο της Κοινωνικής & Οικονομικής Υπόστασης των Πολιτών του Δήμου Ροδίων, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Δήμος Ροδίων Παρατηρητήριο Ίσων Ευκαιριών, 2004

πόλης βασίστηκε στο αχνάρια της αρχαίας Ελληνιστικής πόλης που κτίστηκε με το Ιπποδάμεια σύστημα με συνέπεια την συνεχή εύρεση αρχαιοτήτων κατά την εκσκαφή διαφόρων σημείων της πόλης είτε για την ανέγερση νέων οικοδομών είτε για την κατασκευή κοινωφελών δικτύων¹¹.

Αρχαιολογικοί χώροι

Στην πόλη της Ρόδου σώζονται οι τρεις παρακάτω μεγάλοι αρχαιολογικοί χώροι υπολείμματα της αρχαίας πόλης της Ρόδου, οι οποίοι προστατεύθηκαν έγκαιρα και έμειναν αδόμητοι.

- Η Ακρόπολη της Αρχαίας Ρόδου στο λόφο του Αγ. Στεφάνου στην περιοχή Μόντε Σμίθ (Φ.8472/6041/28-08-1973 ΦΕΚ 252/Δ/25-09-1973, Φ.65/12071/08-01-1985, 1120191/8875/0010 /16-11-1989) με σημαντικότερα μνημεία το ναό του Πυθείου Απόλλωνα, το αρχαίο στάδιο και το Ρωμαϊκό ωδείο.
- Η νεκρόπολη στην περιοχή Ροδίνη με σημαντικές αρχαιότητες η κυριότερη των οποίων είναι μνημειώδης τάφος ελληνιστικής περιόδου. Η περιοχή χαρακτηρίστηκε και προστατεύθηκε θεσμικά σε τρεις διαφορετικές φάσεις. Αρχικά ως «χώρος χρήζων ειδικής προστασίας, καθ' όσον αποτελεί από αισθητικής και ιστορικής απόψεως τοπίον ιδιαίτερης σημασίας» (Απόφαση Υπουργού 23839, 08-04-1969 ΦΕΚ 323B/13.05.1969) στη συνέχεια ως «Αρχαιολογικός χώρος» ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/ΑΙ/Φ22/266/9/04-03-1988 (ΦΕΚ 187/B/06-04-1988) και τέλος με τον «καθορισμό Ζώνης Α προστασίας, αδόμητης στον αρχαιολογικό χώρο του Ροδινιού» (Απόφαση Υπουργού 19-01-2004_ ΦΕΚ 138/29-01-2004). Στην ευρύτερη περιοχή του Ροδινιού υπάρχουν διάσπαρτες αυθαίρετες κατοικίες, υπολείμματα κατασκευών από τις εγκαταστάσεις παραγωγής ετοιμού σκυροδέματος «Βερδελλή» και μάντρα οικοδομικών υλικών. Τον χώρο διαπερνούν και οι αντιαισθητικοί και μεγάλοι μεγέθους πυλώνες της ΔΕΗ που διανέμουν ρεύμα υψηλής τάσης. Τίθεται θέμα

¹¹ Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

απομάκρυνσης των παραπάνω κατασκευών, υπογειοποίησης των δικτύων της ΔΕΗ και αποκατάστασης του τοπίου.

- ο Η Νεκρόπολη στην περιοχή Καρακόνερο κατά μήκος της Λεωφ. Καλλιθέας.

Τα μεσαιωνικά τείχη και η τάφος της Π. Πόλης της Ρόδου έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος με την αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ29/ΚΗΡ/31095/942/7.8.2001 π.έ. Υ.Α. (ΦΕΚ 1093/Β/21.8.2001). Διάσπαρτοι μικρότεροι αρχαιολογικοί χώροι υπάρχουν σε όλη την έκταση της πόλης με σημαντικότερους το τμήμα τειχών της αρχαίας Ρόδου στις οδούς Μεγ. Κων/νου και Στεφάνου Καζούλη και πάροδο Παν. Ροδίου, το σύμπλεγμα οχυρώσεων και γέφυρας στο ρέμα του Ροδινιού μεταξύ των οδών Ατταβύρου και Λεωφ. Καλλιθέας και τους υπόγειους τάφους στη συμβολή των οδών Π. Τσαλδάρη και Μ. Πετρίδη. Αρχαιολογικά ευρήματα «διατηρούνται» στους ακάλυπτους χώρους οικοδομών ή και σε υπόγεια κτιρίων και πυλωτές¹².

Ιστορικοί τόποι- Μνημεία

Η Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου έχει διατηρήσει την πολεοδομική και αρχιτεκτονική της φυσιογνωμία. Ο πολεοδομικός ιστός με τους στενούς δρόμους και τα αδιέξοδα έχει βασιστεί στα αγνάρια της Βυζαντινής πόλης και δεν μοιάζει με τις μεσαιωνικές πόλεις της Ευρώπης με φαρδύτερους δρόμους και πλατείες. Παράλληλα διατηρεί σε μερικές περιπτώσεις την καθετότητα των δρόμων της Ελληνιστικής περιόδου (π.χ. οδοί Ιπποτών, Σωκράτους, Πυθαγόρα, Ιπποδάμου κλπ.). Η Μεσαιωνική Πόλη περιβάλλεται από άριστα διατηρημένη οχύρωση και τάφρο ενώ πυκνή ζώνη πράσινου αντικατέστησε τα κοιμητήρια της τουρκοκρατίας γύρω από την τάφρο κατά την περίοδο της Ιταλικής Κατοχής.

Στη Μεσαιωνική Πόλη εξακολουθεί να ισχύει το ρυμοτομικό σχέδιο του 1961 το οποίο αν εφαρμοζόταν θα είχε ως συνέπεια την μεγάλης κλίμακας καταστροφή του

¹² Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

μσαιωνικού ιστού. Η αναθεώρηση του ρυμοτομικού τη Μ. Πόλης που κατατέθηκε το 1985 στο ΥΠΕΧΩΔΕ εκκρεμεί όπως και το σχέδιο Π.Δ. για τον καθορισμό ειδικών όρων δόμησης και χρήσεων γης.

Το 1960 η Μεσαιωνική Πόλη με υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 24B/22-01-1960) κηρύχθηκε «Ιστορικό διατηρητέο μνημειακό συγκρότημα», ενώ το 1988 κηρύχθηκε «Πόλη παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς» από την UNESCO. «Ιστορικός διατηρητέος τόπος και τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» έχει χαρακτηριστεί η παραλία Μαντρακιού με την περιοχή Κουμπουρνού Ρόδου (Απόφαση ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/124/2539 08-02-1983). Η περιοχή αυτή που σχεδιάστηκε επί Ιταλοκρατίας σαν διοικητικό και εμπορικό κέντρο, παρουσιάζει μια οργάνωση υποδειγματική και εξακολουθεί να εξυπηρετεί και σήμερα θαυμάσια τις λειτουργίες αυτές, ενώ παράλληλα δημιουργεί ένα γενικά ευχάριστο και καλαίσθητο περιβάλλον. Επιπλέον τα παραπάνω κτίρια αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της αρχιτεκτονικής της περιόδου και παρουσιάζουν αξιόλογα μορφολογικά στοιχεία τόσο στα κτίρια όσο και στους υπαίθριους χώρους.

Παραδοσιακά τμήματα πόλης

Το χαρακτηρισμένο «παραδοσιακό» (Π.Δ. 26-01.1987 ΦΕΚ 161Δ/1987) κέντρο της Ρόδου βρίσκεται στο βορειότερο άκρο του Δήμου. Σε αυτό περιλαμβάνεται και ο παραδοσιακός πυρήνας του Νιοχωριού και αξιόλογα διατηρητέα κτίσματα¹³.

Αξιόλογα αρχιτεκτονικά σύνολα

Παραδοσιακοί οικισμοί της πόλης της Ρόδου είναι τα «Μαράσια» τα οποία χωρίζονται σε: Πάνω Μαράσια (Άγιοι Ανάργυροι, Αης Γιάννης), Αγία Αναστασία, Μητρόπολη – Εισόδια της Παναγίας), Κάτω Μαράσια (Αης Γιώργης ο Πάνω, Αης Νικόλας, Αης Γιώργης ο Κάτω, ο Καμένος) και το Νιοχώρι. Οι οικισμοί αυτοί, δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν την περίοδο της τουρκοκρατίας (1522 – 1911) κατά την οποία οι Έλληνες εκδιώχθηκαν από την Παλαιά Πόλη της Ρόδου και εγκαταστάθηκαν στα προάστια (περιοχές εκτός των τειχών) με κέντρο του κάθε

¹³ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

οικισμού την ομώνυμη εκκλησία. Τόσο το ρυμοτομικό του 1950 που βασίστηκε εν μέρει στο αντίστοιχο Ιταλικό, όσο και το διάταγμα των όρων δόμησης του 1963 παρακάμπτουν εντελώς το θέμα της προστασίας των παραδοσιακών συνοικιών της πόλης. Οι περιοχές των «Μαρασιών» δεν αντιμετωπίστηκαν ως σύνολα με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον σε όλη τη μεταπολεμική περίοδο.

Το Γ.Π.Σ. Ρόδου που εγκρίθηκε το 1987, οριοθετεί όλα τα «Μαράσια» ως παραδοσιακά σύνολα αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Η υλοποίηση αυτής της κατεύθυνσης εκκρεμεί μέχρι σήμερα, ενώ ήδη έχει κατατεθεί - και βρίσκεται υπό έγκριση - η μελέτη που αναφέρεται στον καθορισμό ειδικών όρων δόμησης και χρήσεων γης. Το θέμα της προστασίας των «Μαρασιών» θα ολοκληρωθεί με την αναθεώρηση του σχεδίου πόλης, η οποία θα προχωρήσει στην αποκατάσταση του παραδοσιακού πολεοδομικού ιστού.

Αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο οικισμός των Κρητικών που αποτελεί δείγμα οργανωμένης δόμησης της εποχής της Τουρκοκρατίας. Ο οικισμός βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού (Δ/ση Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων, Τμήμα Αρχαιολογικών χώρων) και για τον ίδιο έχει θεσμοθετηθεί Πολεοδομική Μελέτη με ειδικούς όρους δόμησης (Αποφ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ22/45998/ 2845) στην οποία προβλέπεται και η υποχρεωτική διατήρηση της υπάρχουσας πρώτης σειράς κτισμάτων κατά μήκος της παραλιακής οδού. Η αντίστοιχη πολεοδομική μελέτη που συντάχθηκε στα πλαίσια της Ε.Π.Α. '82-'87 και σύμφωνα με το Γ.Π.Σ. '87 εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε¹⁴.

Στοιχεία Βιομηχανικής Αρχαιολογίας

¹⁴ Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης

Στην Ρόδο συναντώνται αξιόλογα βιομηχανικά κτίρια της Ιταλικής και μεταπολεμικής περιόδου. Τέτοια είναι οι παλιοί αλευρόμυλοι και το κτίριο των τέως σφαγείων στην οδό Αυστραλίας, το κτίριο της οινοποιίας «Καίρ» στη συμβολή των οδών Καποδιστρίου και Αυστραλίας, το κτίριο στην οδό Καποδιστρίου στο οποίο στεγάζεται σήμερα η υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων και το εργοστάσιο σαπυνοποιίας «Ρόδια» στην οδό Νικηφόρου Λύτρα στην εκτός σχεδίου περιοχή ανατολικά της Λεωφόρου Ρόδου – Καλλιθέας, τα οποία ανάγονται στην Ιταλική περίοδο. Αξιόλογο βιομηχανικό κτίριο της μεταπολεμικής περιόδου είναι το παλιό εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. στην οδό Αυστραλίας

Διατηρητέα κτίρια

Στο παλιό σχέδιο της πόλης της Ρόδου υπάρχουν αξιόλογα κτίρια της ιταλικής περιόδου, του μεσοπολέμου, νεοκλασικά και παραδοσιακά. Η πρώτη μεγάλη καταγραφή κτιρίων με σκοπό τον χαρακτηρισμό και την διατήρησή τους ήταν με την απόφαση 23084/737, 23-09-1948 Αρ. Φύλλου 10 όπου χαρακτηρίζονται ως «ιστορικά διατηρητέα» 283 κτίρια της πόλης της Ρόδου με έμφαση στα κτίρια της Μεσαιωνικής Πόλης. Η επόμενη συνολική κήρυξη (Απόφαση Γ80837/5125/02-12-1986 ΦΕΚ 440Δ' Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ) αφορούσε 144 κτίρια στην περιοχή του Νιοχωρίου. Ενώ είχε γίνει καταγραφή των αξιόλογων κτισμάτων και στις υπόλοιπες συνοικίες της πόλης δεν ακολούθησαν ανάλογες αποφάσεις καθώς η προσπάθεια ατόνησε στην πορεία με εξαίρεση την κήρυξη 26 κτισμάτων στην περιοχή του Αγ. Στεφάνου (Απόφαση 4573/659/ΦΕΚ 75Δ/15-02-1991).

Στην προσπάθεια καταγραφής και προστασίας συνέβαλλε μετά το 1992 και η τοπική υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. όπως π.χ. με τον χαρακτηρισμό 15 κτιρίων στην περιοχή των Αγ. Αναργύρων (ΥΠ.ΠΟ./ΔΙΛΑΠ/Γ/3060/58017/03-11-1994_ΦΕΚ 927/ΤΒ/14-12-1994) αλλά και τον χαρακτηρισμό 19 κτηνών της πόλης της Ρόδου (ΥΠ.ΠΟ./ΔΙΛΑΠ/Γ/2704/43881/13-09-1995_ΦΕΚ 830/Β/02-10-1995) που αποτελούν σημαντικά δείγματα ειδικών κατασκευών αλλά και είναι σημεία αναφοράς για τους κατοίκους και είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις ιστορικές τους μνήμες.

Σημαντική είναι και η συμβολή του Υπ. Αιγαίου προς την ίδια κατεύθυνση μετά το έτος 1986. Συνολικά περίπου 300 κτίρια είναι χαρακτηρισμένα διατηρητέα από το

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., το ΥΠ.ΠΟ., και το Υπ. Αιγαίου και προστατεύονται με ειδικές διατάξεις. Πολλά κτίρια έμμεσα προστατεύονται και από το σχέδιο πόλης του 1956 (Β.Δ. 20-01-1956/ΦΕΚ 36Δ) όπου τα περιγράμματα μεγάλου αριθμός δημόσιων κτιρίων αλλά και μερικών ιδιωτικών περιβάλλονται από οικοδομική γραμμή. Η εγκατάλειψη πολλών σημαντικών ιστορικών κτιρίων του Δήμου έρχεται σε αντίθεση με την πόλη σήμερα που δεν έχει να επιδείξει κάτι αξιόλογο σε επίπεδο αρχιτεκτονικής ή έργων μεγάλης εμβέλειας¹⁵.

Μουσεία

Στην πόλη της Ρόδου βρίσκονται τα παρακάτω μουσεία και εκθέσεις:

- Αρχαιολογικό μουσείο στο νοσοκομείο των Ιπποτών
- Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου και έκθεση σε σχέση με την ιστορία της Ρόδου από αρχαιότητα μέχρι το 1522
- Εκκλησία της Παναγίας του κάστρου και έκθεση βυζαντινών εικόνων
- Μουσείο παραδοσιακής τέχνης
- Κοσμητική συλλογή Ρόδου
- Στην πόλη της Ρόδου βρίσκεται επίσης και ο υδροβιολογικός σταθμός Ρόδου (Ενυδρείο) [B4].

Πολιτιστικές μονάδες

Αίθουσες εκδηλώσεων και θεατρικών παραστάσεων αποτελούν το Εθνικό και το Δημοτικό Θέατρο. Το κτίριο του Ροδινού διαθέτει αίθουσα εκδηλώσεων και αναψυχής η οποία ανακαινίστηκε πρόσφατα και ήδη φιλοξενεί ικανό αριθμό εκδηλώσεων. Εντός των τειχών υπάρχουν πλήθος αιθουσών που δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως και χρησιμοποιούνται κυρίως σαν εκθεσιακοί χώροι.

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη στεγάζεται στο κτίριο της Καστελλανίας ενώ ανοικτή για το κοινό είναι και η βιβλιοθήκη της Αρχαιολογικής υπηρεσίας στην οδό Ιπποτών.

¹⁵ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τετραετίας 2007-2010 του Δήμου Ροδίων, ΑΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΕΠΕ, 2007

Βιβλιοθήκη διαθέτει και το κτίριο της Ροδιακής Έπαυλης σε συνδυασμό με μικρές αίθουσες πολλαπλών λειτουργιών (εκθεσιακοί χώροι, αίθουσες μουσικών μαθημάτων, αίθουσες εκδηλώσεων κ.λ.π.)

Το αρχαιολογικό μουσείο είναι στεγασμένο στο νοσοκομείο των Ιπποτών ενώ ως μουσειακός χώρος λειτουργεί και το Καστέλο. Μικρό λαογραφικό μουσείο λειτουργεί στην πλατεία Αργυροκάστρου στη Μ. Πόλη ενώ ως μουσειακός χώρος λειτουργεί και ο ξενώνας της Αγ. Αικατερίνης. Δημοτική πινακοθήκη υπάρχει στην Μεσαιωνική Πόλη ενώ παράλληλα λειτουργεί και το νέο κτίριο της πινακοθήκης στις εκατό χουρμαδιές.

Η Ρόδος διαθέτει δυο κινηματογράφους το «Μετροπόλ» που περιλαμβάνει τρεις αίθουσες, και το «Παλλάς» με πέντε αίθουσες. Σε λειτουργία βρίσκονται επίσης κατά τη καλοκαιρινή περίοδο και οι θερινοί κινηματογράφοι του «Ρόδον» και του «Μετροπόλ». Ως υπαίθριοι πολιτιστικοί χώροι λειτουργούν το αρχαίο στάδιο και θέατρο στο Μόντε Σμίθ, το θέατρο «Μελίνας Μερκούρη» της τάφρου που ανακατασκευάστηκε πρόσφατα, το ανοικτό δημοτικό θέατρο στην Παλαιά Πόλη κοντά στα λουτρά και ο υπαίθριος χώρος του «Ηχος και Φως» στο Μαντράκι¹⁶.

4.2.2.4 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η Ρόδος διαθέτει ένα μεγάλο χώρο συνολικής έκτασης 42,5 στρεμμάτων όπου είναι εγκατεστημένο το Εθνικό στάδιο «Διαγόρας», σήμερα διαμορφωμένο σε ποδοσφαιρικό γήπεδο 3.500 περίπου θέσεων και ποδηλατοδρόμιο (το οποίο υπολείπεται των σημερινών προδιαγραφών), το βοηθητικό γήπεδο (το οποίο δεν έχει τις προδιαγραφές γηπέδου στίβου) για προπόνηση και τα υπαίθρια γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ.

¹⁶ Έρευνα με τίτλο Αποτύπωση της Κοινωνικής Ταυτότητας και Εντοπισμός των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του Νομού Δωδεκανήσων, Υπουργείο Ανάπτυξης, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2000

Σημαντική αθλητική υποδομή λειτουργεί από το τέλος της δεκαετίας του '80 στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Καλλιπάτειρα στην περιοχή Καρακόνερο σε έκταση 150 περίπου στρεμμάτων με γήπεδα στίβου, ποδοσφαίρου, μπάσκετ, τένις κλπ. Κλειστό γυμναστήριο 500 θέσεων και μπάσκετ λειτουργεί δίπλα από το σχολικό συγκρότημα του Βενετοκλείου στην οδό Θεοτοκοπούλου. Κλειστό γήπεδο μπάσκετ με προσωρινή κατασκευή (τέντα) λειτουργεί στην οδό Μητροπόλεως πίσω από τη λέσχη του Διαγόρα. Υπαίθριο κολυμβητήριο υπάρχει στην παραλία του Ν.Ο.Ρ. στο Μαντράκι.

Στην συνοικία του Αγ. Δημητρίου υπάρχει αθλητικό κέντρο με μικρό κλειστό γυμναστήριο, ανοικτό γήπεδο μπάσκετ και μίνι ποδοσφαίρου κ.λπ. Παλαίστρα υπάρχει τέλος στη συμβολή των οδών Ηρώων Πολυτεχνείου και 25^{ης} Μαρτίου. Μικροί αθλητικοί χώροι για τένις υπό την αιγίδα του «ΡΟΑ» υπάρχουν στην τουριστική ζώνη κοντά στο ξενοδοχείο των Ρόδων. Υπαίθρια γήπεδα καλαθοσφαίρισης υπάρχουν στην οδό Δημοκρατίας (γήπεδο «Δωριέα»), στην πλατεία του Αγ. Όρους, στους Αγ. Αποστόλους, στην πλατεία Μητροπόλεως, στον εργατικό οικισμό του Ροδινού στην οδό Βεργίνας, στο πάρκο Αμφιτρίτης στον Αγ. Ιωάννη στη Ροδιακή Έπαυλη και τη Π. Πόλη. Γήπεδα 5x5 λειτουργούν στην αυλή του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ενώ ιδιωτικά γήπεδα κυρίως 5x5 υπάρχουν στην Εθνική οδό Ρόδου Λίνδου και στην περιοχή των Αγ. Αποστόλων.

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις στους αύλειους χώρους των σχολείων εξυπηρετούν πολλές φορές τις ανάγκες της γειτονιάς. Για ερασιτεχνικό αθλητισμό χρησιμοποιούνται και οι αρχαιολογικοί χώροι του Μόντε Σμιθ στο λόφο του Αγίου Στεφάνου και το πάρκο του Ροδινού στα Πευκάκια¹⁷.

4.2.2.5 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ως προς τις υποδομές ασφαλείας και προστασίας από φυσικές καταστροφές, ο Δήμος Ροδίων έχει επιτελέσει σημαντικά βήματα. Με αναβάθμιση και συμπληρωματικά

¹⁷ Αθλητικός και Προπονητικός Οδηγός της Ρόδου

έργα, που έγιναν τα τελευταία χρόνια, το δίκτυο ομβρίων αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τα συνήθη πλημμυρικά φαινόμενα. Τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται είναι μικρής έκτασης και τοπικού χαρακτήρα.

Στο ζήτημα της προστασίας από τους σεισμούς, ήδη ο Δήμος Ροδίων διαθέτει σχέδιο που συνέταξε για λογαριασμό του το 2002 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η μελέτη περιλαμβάνει σχέδιο οργάνωσης και ετοιμότητας και τις δραστηριότητες των διευθύνσεων του Δήμου και των δημοτικών επιχειρήσεων. Σ' αυτήν επίσης προβλέπονται χώροι συγκέντρωσης πληθυσμού, οι χώροι καταυλισμών, οι χώροι εγκατάστασης προκατασκευασμένων σπιτιών καθώς και οι λοιποί απαραίτητοι χώροι επιχειρησιακού χαρακτήρα¹⁸.

4.3 ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

4.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

4.3.1.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η συμμετοχή του δήμου σε προγράμματα συνοψίζεται στο πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

<i>Τίτλος έργου</i>	<i>Πρόγραμμα</i>	<i>Διάρκεια</i>	<i>Περιγραφή</i>	<i>Προϋπ/σμός</i>
Δημιουργία νέων τοπικών δομών	Κ.Π NOW II (1996-1997)	1996-1997	Δημιουργία του κέντρου στήριξης της γυναικείας	23.477,62€

¹⁸ Μελέτη Στρατηγικής Ανάπτυξης Δήμου Ροδίων, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, Μάρτιος 2008

			επιχειρηματικότητας	
Πρόγραμμα AR1STI	Κ.Π NOW III (1998-2000)	1998- 2000	Δικτύωση και καταγραφή των γυναικείων επιχειρήσεων του Νομού	47.923,70€
Προώθηση στην αγορά εργασίας των αποκλεισμένων κοινωνικά ομάδων	ΠΕΠ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ, ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜ ΜΑ III, ΜΕΤΡΟ 3	2000 – 2001	Κέντρο Υποστήριξης και Προώθησης στην Απασχόληση των Κοινωνικά Αποκλεισμένων Ομάδων	502.685,25€
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL	2002- 2004	Ενίσχυση επιχειρηματικού πνεύματος και περιβάλλοντος	382.216,43€
Γυναίκα, Απασχόληση και Τοπική Οικονομική Ζωή	Κ.Π EQUAL, Υποπρόγραμμα 4-Μέτρο 4.2	2002- 2004	Ενίσχυση της ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας, προώθηση της απασχολησιμότητας	35.216,43€
«Γυναίκες, Απασχόληση και Τοπική Οικονομία στο Αιγαίο – MEVEL GR»	Κ.Π EQUAL, Υποπρόγραμμα 4-Μέτρο 4.2	2002- 2004	Υλοποίηση της Ενέργειας II, με θέμα «Εξατομικευμένη Προσέγγιση των αφανώς εργαζομένων γυναικών των εργοδοτών και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος»	10.000,00€
«Βοήθεια στο Σπίτι»	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ 2000 –2006	2002 έως σήμερα	Στόχος η παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας σε άτομα με ανάγκη	544.978,52€
Παιδικοί Σταθμοί	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ 2000 –2006	2002 έως σήμερα	Ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη του παιδιού	1.034.949, 56€
Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ 2000 –2006	2002 έως σήμερα	Δημιουργική απασχόληση μέσω προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας	898.000,00€

«Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων»	ΠΕΠ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ 2000 – 2006	2005 έως σήμερα	Απευθύνεται σε ηλικιωμένους της πόλης της Ρόδου και άτομα με κινητικές και πνευματικές δυσκολίες	239.815,28€
Γραφείο Παροχής Κοινωνικών και Υποστηρικτικών Υπηρεσιών	ΕΠ «Υγεία- Πρόνοια 2000-2006» μέτρο 3.1	2004 έως σήμερα	Παρέχει εξατομικευμένη συμβουλευτική	100.000,00€
Δράσεις για την Καταπολέμηση του Διαχωρισμού στο χώρο Εργασίας	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL	2002-2005	Η ισότητα ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών	64.150,00€
ΡΟΔΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ Μέτρο 4.1	2005-2007	Υποστήριξη των ανέργων και των υποαπασχολούμενων της πόλης της Ρόδου	193.600,00€
ΡΟΔΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ Μέτρο 4.1	2005-2007	Ενδυνάμωση και εμπύχωση ευπαθών κοινωνικά ομάδων	172.480,00€
ΡΟΔΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:	ΠΕΠ Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ Μέτρο 4.1	2005-2007	Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης	192.200,00€
Ισότιμη Πρόσβαση στην Αγορά Εργασίας	Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των Γυναικών	2004-2006	Βελτίωση της πρόσβασης, της κοινωνικής στήριξης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας	175.260,00€
“Hermes”	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ/ΓΔ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ	2004-2006	Προετοιμασία των ευπαθών ομάδων του εργατικού δυναμικού	98.305,00€
«Ίσες Ευκαιρίες στο Νότιο Αιγαίο»	«Απασχόληση Επαγγελματική Κατάρτιση»	2007-2008	Υλοποίηση δράσεων Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών	121.950,00€

S.CO.RE.-NET	INTERREG III B ARCHIMED	2006- 2008	Αξιοποίηση και διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων	115.500,00€
RESTAURO	INTERREG IIC - MEDOC	1998- 2001	«Ανακαίνιση και Διάσωση των Ιστορικών Κέντρων»	40.000 €

Πηγή: ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΙΩΝ – ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
(Δομές ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ), 2003

4.3.1.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Με το ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του Δήμου Ροδίων για το 2009 ενεργοποιήθηκε η εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου, στρατηγικός στόχος του οποίου είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών και η δημιουργία προϋποθέσεων αειφόρου ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής στην πόλη της Ρόδου. Ο Στρατηγικός Στόχος του Επιχειρησιακού Σχεδίου εξυπηρετείται από την επίτευξη των ακόλουθων αλληλένδετων Γενικών Στόχων.

- Γενικός Στόχος 1: Βελτίωση της διεθνούς εικόνας της πόλης μέσω παρεμβάσεων στον τομέα του πολιτισμού, ως άξονα πολιτικής για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας.
- Γενικός Στόχος 2: Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της πόλης.
- Γενικός Στόχος 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης της Ρόδου ως τόπου διαμονής και αναψυχής μέσω της αναβάθμισης των αστικών υποδομών που την εξυπηρετούν.
- Γενικός Στόχος 4: Εξασφάλιση όρων περιβαλλοντικής αειφορίας στις παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης.
- Γενικός Στόχος 5: Ενίσχυση μηχανισμών διάχυσης της Καινοτομίας.

- Γενικός Στόχος 6: Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και εμπέδωση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών.
- Γενικός Στόχος 7: Αναδιάρθρωση της εσωτερικής οργάνωσης της πόλης μέσω παρεμβάσεων στην διοικητική οργάνωση, για τη βελτίωση - βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών

Το πρώτο έτος υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος επιδιώκει να θέσει σε εφαρμογή μεγάλο αριθμό από τα έργα που προβλέπονται από αυτό, ενεργοποιώντας ταυτόχρονα όλους τους άξονες προτεραιότητάς του Ε.Π. Όλα τα έργα του Δήμου που περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του Δήμου εντάσσονται στη Στρατηγική και εξυπηρετούν τους γενικούς και ειδικούς στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος, πέραν των λειτουργικών δαπανών και ορισμένων συνεχιζόμενων έργων που εντάσσονται επίσης σε αυτό. Τα έργα αυτά εξειδικεύουν τα Σχέδια Δράσης του εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικότερα, με το παρόν ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης ενεργοποιούνται και οι πέντε Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π., με έργα συνολικού προϋπολογισμού 24.680.627 ευρώ για το 2009. Ειδικότερα ο προϋπολογισμός αυτός αναλύεται ανά Άξονα Προτεραιότητας ως εξής:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Πολιτιστική και Τουριστική Ανάπτυξη, παρεμβάσεις προϋπολογισμού 9.206.940 ευρώ. Από τις παρεμβάσεις αυτές 100.000 ευρώ αφορούν μελέτες και τα υπόλοιπα 9.106.904 ευρώ αφορούν έργα.
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Αστικές Υποδομές και Περιβαλλοντική Αειφορία, έργα προϋπολογισμού 11.525.940 ευρώ. Το σύνολο των παρεμβάσεων αυτών αφορά σε έργα
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Διάχυση της Καινοτομίας – Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, παρεμβάσεις προϋπολογισμού 839.357 ευρώ. Ο προϋπολογισμός αυτός κατανέμεται σε αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αμοιβές τρίτων, λοιπά γενικά έξοδα, πληρωμές σε τρίτους και μελέτες.

- Άξονας Προτεραιότητας 4: Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνικές Υπηρεσίες, παρεμβάσεις προϋπολογισμού 1.787.390 ευρώ. Από τον προϋπολογισμό αυτό παρεμβάσεις ύψους 100.000 ευρώ αφορούν αμοιβές και έξοδα προσωπικού και τα υπόλοιπα αφορούν έργα.
- Άξονας Προτεραιότητας 5: Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου, παρεμβάσεις προϋπολογισμού 1.321.000 ευρώ. Από τις παρεμβάσεις αυτές 21.000 ευρώ αφορούν αμοιβές και έξοδα προσωπικού, 19.000 ευρώ αφορούν μελέτες, 5.000 ευρώ αφορούν λοιπά έξοδα, 5.000 ευρώ αφορά αμοιβές τρίτων και τα υπόλοιπα 1.271.000 ευρώ αφορούν στην εκτέλεση έργων.

Παράλληλα, κατά το 2009 προχώρησε η επιπλέον ενεργοποίηση έργων που εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δ. Ροδίων, από τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου. Ο συνολικός προϋπολογισμός των έργων αυτών ανέρχεται σε 16.077.358 ευρώ ο οποίος κατανέμεται ανά Νομικό Πρόσωπο όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

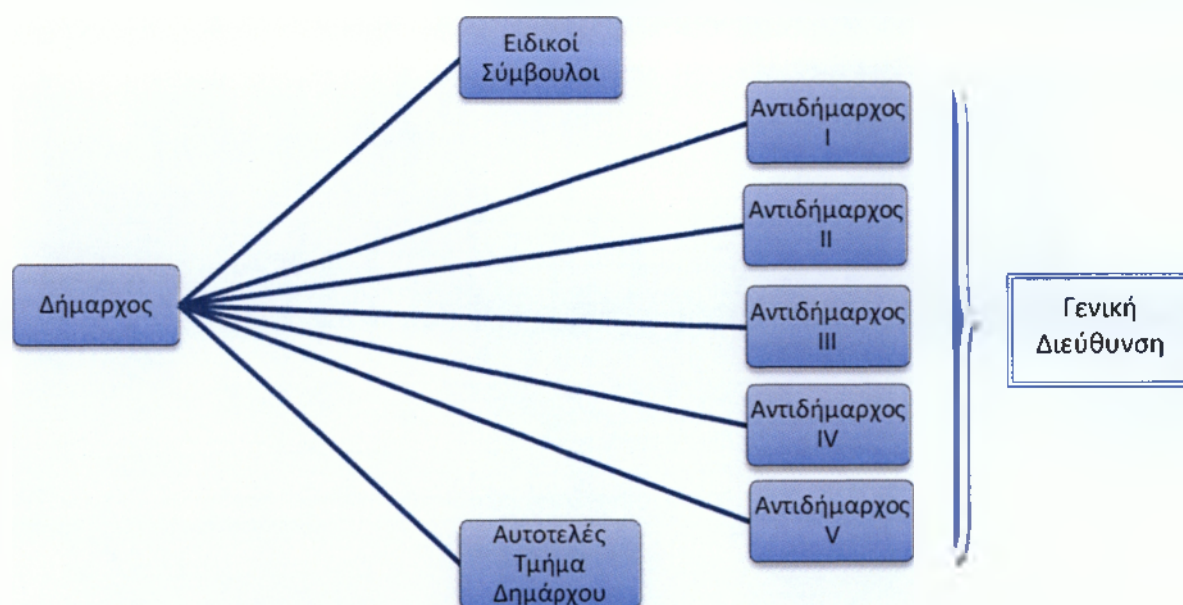
ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8: ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Νομικό Πρόσωπο	Προϋπολογισμός έργων έτους 2009
ΔΕΚΡ	4.210.000 €
ΔΕΥΑΡ	4.265.358 €
ΡΟΔΩΝ Α.Ε.	2.600.000 €
Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Ροδίων	1.740.000 €
Δημοτικός Οργανισμός Πρόνοιας Δ. Ροδίων	1.541.000 €
ΑΜΚΕ Κοινωνικής Φροντίδας και Ανάπτυξης	1.074.000 €
Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών	500.000 €
1 ^ο ΚΑΠΗ Δ. Ροδίων	95.000 €
Προσχολικά Κέντρα Δ. Ροδίων	52.000 €
ΣΥΝΟΛΟ	16.077.358 €

Επιχειρησιακού Σχεδίου. Λαμβανομένων υπόψη των λοιπών δραστηριοτήτων και επενδύσεων, ο συνολικός προϋπολογισμός του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του Δήμου Ροδίων για το 2009 ανήλθε σε 46.919.025 ευρώ¹⁹.

4.3.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρατίθεται το οργανόγραμμα του Δήμου Ροδίων όσον αφορά στα υψηλότερα επίπεδα της διοικητικής ιεραρχίας. Οι Αντιδήμαρχοι συνιστούν τη Γενική Διεύθυνση στην οποία με τη σειρά τους υπάγονται οι διάφορες Διευθύνσεις που αναλύονται εκτενέστερα στη συνέχεια.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3: ΤΟ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΙΩΝ

Το Αυτοτελές Τμήμα Δημάρχου περιλαμβάνει τα εξής γραφεία:

- ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

¹⁹ Μελέτη Στρατηγικής Ανάπτυξης Δήμου Ροδίων, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, Μάρτιος 2008

- ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Στο Δήμο Ροδίων λειτουργούν 12 Διευθύνσεις οι οποίες περιλαμβάνουν υποτμήματα – γραφεία. Αναλυτικότερα η οργάνωση του Δήμου έχει ως εξής:

- **Διεύθυνση Πολεοδομικών Εφαρμογών**
 - ο ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΥ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
- **Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού**
 - ο ΤΜΗΜΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ-ΠΕΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ, ΑΠΑΛΛΟΤΡΟΙΩΣΕΩΝ-ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΥ
- **Διεύθυνση Προστασίας Περιβάλλοντος**
 - ο ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΟΡΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΗΠΙΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΡΥΠΩΝ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

- ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
- ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΧΑΡΩΝ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΖΩΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΧΑΡΩΝ
- **Διεύθυνση Εσόδων και Περιουσίας**
 - ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΑΒΑΙΩΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ Τ.Α.Π., ΤΕΛΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΦΩΤΙΣΜΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΣΟΔΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΦΟΡΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΠΟΘΗΚΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΙΝΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ
- **Διεύθυνση Οικονομικών και Ταμείου**
 - ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΣΟΔΩΝ & ΕΞΟΔΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
 - ΤΜΗΜΑ ΤΑΜΕΙΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ
- **Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και Ποιότητας Ζωής**
 - ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ, ΑΡΧΕΙΟΥ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

- ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ & ΚΙΝΗΤΡΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
 - ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ & ΠΡΩΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ
 - ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΟΥ-ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΑΜΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΗΤΡΩΟΥ-ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΗΞΙΑΡΧΕΙΟΥ-ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΔΗΜΟΤΕΥΣΕΩΝ & ΕΚΛΟΓΩΝ
- **Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού**
 - ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΕΡΓΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ
 - **Διεύθυνση Τοπικής Επιχειρηματικότητας**
 - ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΕΡΓΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
- ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ
- **Διεύθυνση Μεσαιωνικής Πόλης και Αρχαιολογικών Χώρων**
 - ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΕΡΓΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΧΥΡΩΣΕΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
 - ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ & ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΕΡΓΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ
 - ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ
- **Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών**
 - ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ
 - ΤΜΗΜΑ ΟΔΟΠΟΙΑΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΔΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΩΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ & ΤΟΠΙΟΥ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
 - ΤΜΗΜΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ-ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
 - ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ
 - ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ
- **Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας**
 - ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ-ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ & ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ & ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΜΙΚΡΟΠΩΛΗΤΩΝ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΩΡΑΡΙΟΥ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΘΕΑΜΑΤΟΣ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ-ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗΣ & ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
 - ο ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ & ΑΡΧΕΙΟΥ
- **Διεύθυνση Εξυπηρέτησης Πολιτών**
- ο ΤΜΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΡΟΔΙΝΙΟΥ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ
 - ο ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ
 - ο ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΡΧΕΙΟΥ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ
 - ο ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ & ΑΡΧΕΙΟΥ

Στη Γενική Δ/ση - Αυτοτελές Τμήμα Δημάρχου υπάγονται όλες οι παραπάνω Διευθύνσεις), καθώς και 10 Οργανισμοί (Ν.Π.Δ.Δ.), 10 Επιχειρήσεις (Ν.Π.Ι.Δ.) και 2 Ν.Π.Ι.Δ. συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων.

Οι δραστηριότητες του Δήμου Ροδίων καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της καθημερινότητας του Πολίτη, όπως:

- Κατασκευή υποδομών – Διαχείριση
- Σχέδιο Πόλης – Ρυθμιστικό – Κυκλοφοριακό
- Περιβάλλον – Καθαριότητα – Πράσινο
- Πολιτισμός – Αθλητισμός, Εκπαίδευση

- Τουρισμός, Εμπόριο
- Υγεία- Κοινωνική Πρόνοια
- Δημοτική Κατάσταση
- Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Δημόσια Τάξη
- Συγκοινωνίες
- Εξυπηρέτηση Πολιτών
- Διαχείριση Εσόδων

Απασχολεί περίπου 1.600 υπαλλήλους δηλαδή το 7,6% του οικονομικά ενεργά απασχολούμενου πληθυσμού της πόλης. Ποσοστό που τον καθιστά το μεγαλύτερο εργοδότη πάνω στο νησί. Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων ανήκει στην κατηγορία του Διοικητικού προσωπικού (40,7%), ακολουθεί το Εργατοτεχνικό προσωπικό (32%), το Επιστημονικό (21,4%) και το Βοηθητικό (6,1%). Η μέση ηλικία των εργαζομένων αγγίζει τα 46 έτη. Γενικά οι ηλικίες 35-49 αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων (43,58%). Στην κατηγορία του Επιστημονικού, του Διοικητικού προσωπικού και του Εκπαιδευτικού προσωπικού η πλειοψηφία είναι 35-39, ενώ στην κατηγορία του Εργατοτεχνικού και του Βοηθητικού προσωπικού η πλειοψηφία είναι 45-49. Το 98,5% του προσωπικού είναι πλήρους απασχόλησης και μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (1,5%) είναι μερικής.

Το Γραφείο Προγραμματισμού του Δήμου υλοποιεί σήμερα έργα από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα συνολικού προϋπολογισμού 27.511.464,01€, ενώ από το 1999 μέχρι σήμερα έχει διαχειριστεί και ολοκληρώσει συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΚΤ συνολικού προϋπολογισμού περίπου 6.200.000€. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του Δήμου Ροδίων και των Νομικών Προσώπων του για το 2009 ανέρχεται σε 45.451.771 ευρώ²⁰.

Οι δραστηριότητες του Δήμου στους διάφορους τομείς λειτουργίας του παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

²⁰ Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.9: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑ ΤΟΜΕΙΣ

Βασικοί Τομείς	Δραστηριότητες Δήμου Ροδίων
Κατασκευή υποδομών – Διαχείριση	Μελέτες – Επιβλέψεις, Συντηρήσεις Τεχνικών Έργων Οδοποιίας, Η/Μ, Υδραυλικών, Οικοδομικών, Πρασίνου, Χώρων Αναψυχής, Λιμενικών, Λειτουργία –Συντήρηση δικτύων ύδρευσης/αποχέτευσης
Σχέδιο Πόλης – Ρυθμιστικό - Κυκλοφοριακό	Οικοδομικές Άδειες και Άδειες καταστημάτων, Έλεγχος αυθαιρέτων και επικίνδυνων κατασκευών, Πολεοδομικός Σχεδιασμός, G.I.S., Κτηματολόγιο, Μεσαιωνική Πόλη, Αρχαιολογικοί Χώροι και Ιστορικά Κτίρια
Περιβάλλον – Καθαριότητα – Πράσινο	Αποκομιδή διαχείριση απορριμμάτων Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων Έργα ανάπτυξης και συντήρησης πρασίνου Βιολογικός Καθαρισμός
Πολιτισμός – Αθλητισμός	Πινακοθήκη, Εικαστικά, Δημοτικό θέατρο, ΔΗΠΕΘΕ Δημοτικό Ωδείο, Δημοτικό Μουσείο, Πολιτιστικές Εκδηλώσεις Λογοτεχνία, Αθλητικές Εκδηλώσεις
Εκπαίδευση	Α΄βάθμια και Β΄βάθμια Εκπαίδευση, Δημοτική Βιβλιοθήκη Επαγγελματική κατάρτιση
Τουρισμός	Τουριστική Προβολή – Ανάπτυξη
Εμπόριο	Λαϊκές Αγορές, Έκδοση Αδειών (Λειτουργίας Καταστημάτων) Δημοτική Αγορά
Υγεία Κοινωνική Πρόνοια	Καταπολέμηση Εξαρτησιογόνων Ουσιών, Δημοτικό Νεκροταφείο, Παιδικοί – Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Προστασία και Περίθαλψη Ηλικιωμένων ΚΑΠΗ Κέντρο Πρόνοιας, ΑΜΕΑ
Δημοτική Κατάσταση	Δημοτολόγιο, Εκλογικά θέματα, Ληξιαρχείο, Μητρώο
Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης	Υποστήριξη Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης που καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριοποίησης και ιδιαίτερα τους τομείς Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Πρόνοιας, Τεχνολογίας και Νέων

	Εφαρμογών
Δημόσια Τάξη	Δημοτική Αστυνομία
Συγκοινωνίες	Συγκοινωνία
Εξυπηρέτηση Πολιτών	Κανάλια Εξυπηρέτησης Πολιτών

Πηγή: Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων

5.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό να κάνει γνωστή την άποψη των υπαλλήλων του Δήμου Ροδίων για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Καλλικράτης». Μέσα από την έρευνα θα μπορέσουμε να καταλάβουμε το κλίμα που επικρατεί στον δήμο μετά την νέα οργανωτική δομή, καθώς και να μάθουμε για τυχόν αλλαγές σε υπηρεσίες, θέσεις, στέγαση υπηρεσιών, κ.α.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την μορφή ερωτηματολογίου. Περιλάμβανε 15 ερωτήσεις τις οποίες απάντησαν 28 υπάλληλοι του δήμου. Οι υπάλληλοι αυτοί άνηκαν σε διαφορετικές υπηρεσίες και θέσεις για να μπορέσουμε έτσι να έχουμε μία καλύτερη εικόνα για το πώς δέχτηκαν την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση.

5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε υπαλλήλους του Δήμου Ροδίων με σκοπό να γίνει γνωστή η άποψή τους για την Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» και την εφαρμογή της στον Δήμο Ροδίων.

5.2.1 ΦΥΛΟ

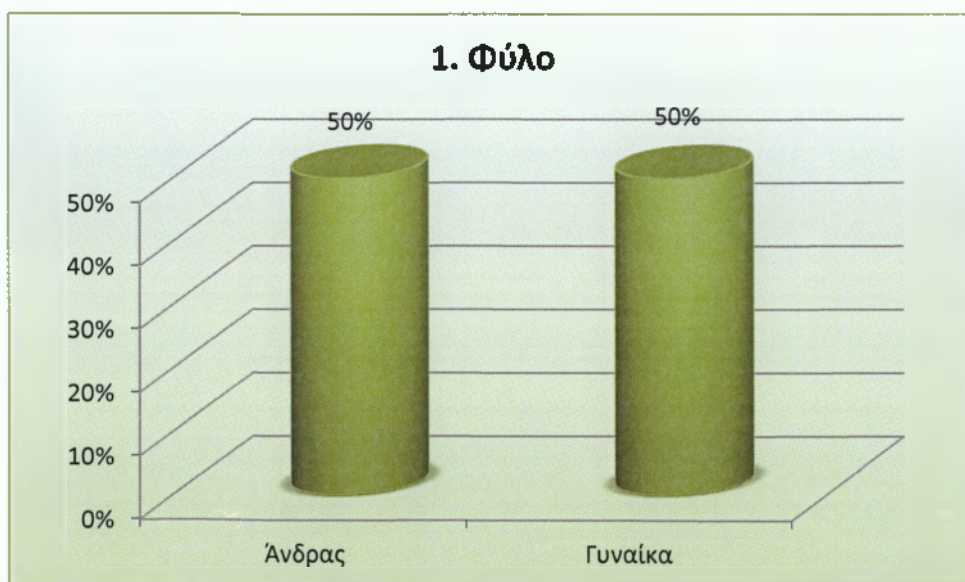
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το φύλο του δείγματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: ΦΥΛΟ

1. Φύλο		
		Ποσοστό
Άνδρας	14	50%
Γυναίκα	14	50%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.1 συμπεραίνουμε ότι από τους 28 ερωτώμενους, οι 14 είναι άνδρες και οι γυναίκες που ερωτήθηκαν είναι και αυτές 14.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1: ΦΥΛΟ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.1, το 50% των ερωτηθέντων είναι άνδρες και το υπόλοιπο 50% είναι γυναίκες.

5.2.2 ΗΛΙΚΙΑ

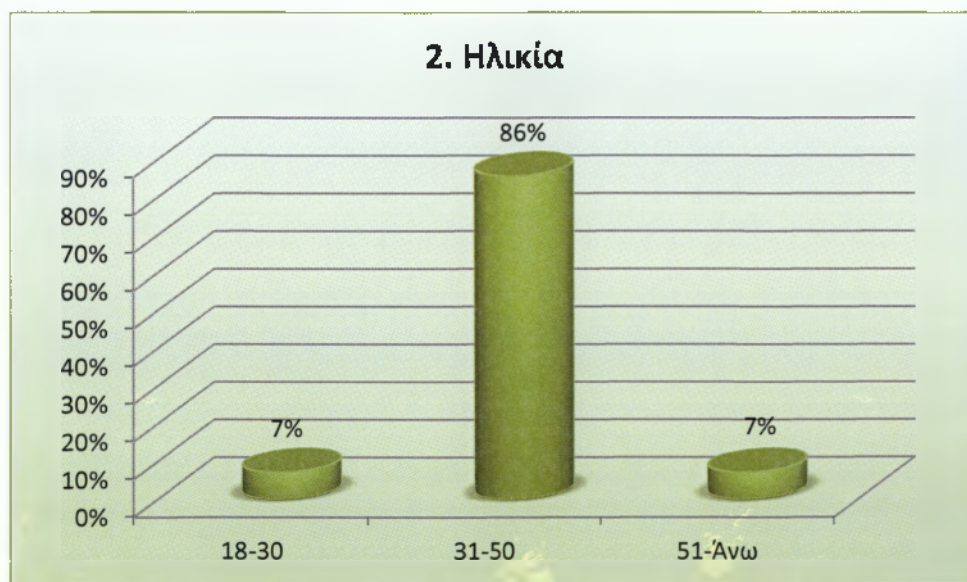
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την ηλικία του δείγματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2: ΗΛΙΚΙΑ

2. Ηλικία		
		Ποσοστό
18-30	2	7%
31-50	24	86%
51-Άνω	2	7%
Σύνολο	28	100,0%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.2 συμπεραίνουμε ότι 2 υπάλληλοι του Δήμο Ροδίων είναι μεταξύ 18 – 30 ετών. Οι περισσότεροι υπάλληλοι (24) βρίσκονται σε ηλικία 31 – 50 ετών και οι υπόλοιποι 2 είναι από 51 ετών και άνω.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2: ΗΛΙΚΙΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.2, το 7% των υπαλλήλων του Δήμο Ροδίων είναι μεταξύ 18 – 30 ετών. Οι περισσότεροι υπάλληλοι (86%) βρίσκονται σε ηλικία 31 – 50 ετών και το υπόλοιπο 7% είναι από 51 ετών και άνω.

5.2.3 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το μορφωτικό επίπεδο του δείγματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3. Μορφωτικό Επίπεδο		
		Ποσοστό
Απόφοιτος Λυκείου	4	14%
Απόφοιτος ΑΕΙ - ΤΕΙ	22	79%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	2	7%
Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος	0	0%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.3 συμπεραίνουμε ότι 4 υπάλληλοι είναι απόφοιτοι Λυκείου, 22 από τους 28 υπαλλήλους είναι απόφοιτοι ΑΕΙ – ΤΕΙ και οι υπόλοιποι 2 είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού. Κανένας υπάλληλος από τους 28 που ρωτήθηκαν δεν είναι κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.3: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.3, το 14% των υπάλληλων είναι απόφοιτοι Λυκείου, το 79% των υπαλλήλων είναι απόφοιτοι ΑΕΙ – ΤΕΙ και το υπόλοιπο 7% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού. Κανένας υπάλληλος δεν είναι κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος.

5.2.4 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

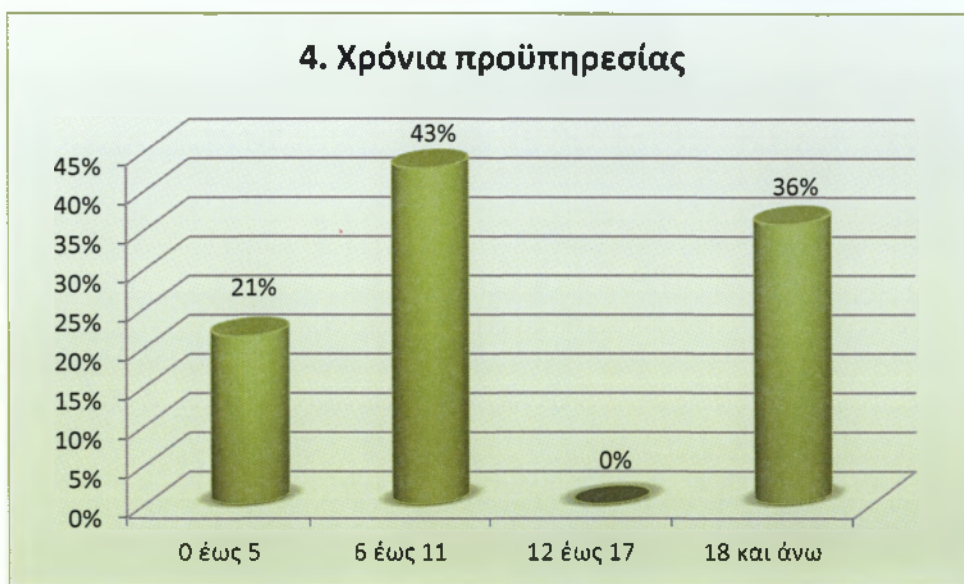
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για τα χρόνια προϋπηρεσία του κάθε υπαλλήλου που πήρε μέρος στην έρευνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4: ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

4. Χρόνια προϋπηρεσίας		
		Ποσοστό
0 έως 5	6	21%
6 έως 11	12	43%
12 έως 17	0	0%
18 και άνω	10	36%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.4 συμπεραίνουμε ότι 6 υπάλληλοι δουλεύουν στον Δήμο Ροδίων από 0 έως 5 έτη. Οι περισσότεροι υπάλληλοι (12) δουλεύουν από 6 έως 11 έτη και οι υπόλοιποι δουλεύουν στον Δήμο από 18 έτη και άνω.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.4: ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.4, το 21% των υπαλλήλων δουλεύει στον Δήμο Ροδίων από 0 έως 5 έτη. Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (43%) δουλεύει από 6 έως 11 έτη και το υπόλοιποι 36% δουλεύει στον Δήμο από 18 έτη και άνω.

5.2.5 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

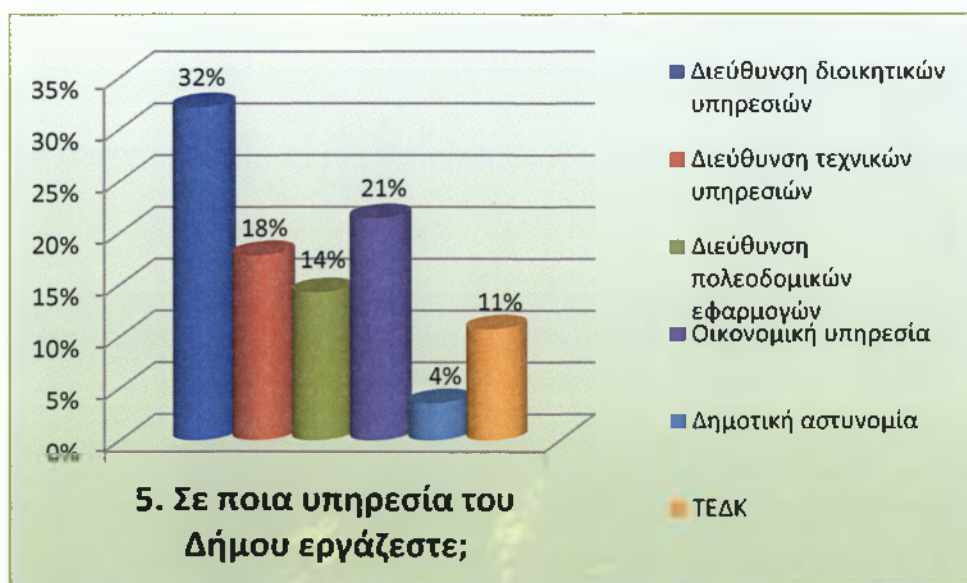
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την υπηρεσία στην οποία εργάζεται ο κάθε υπάλληλος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5: ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

5. Σε ποια υπηρεσία του Δήμου εργάζεστε;		
		Ποσοστό
Διεύθυνση διοικητικών υπηρεσιών	9	32%
Διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών	5	18%
Διεύθυνση πολεοδομικών εφαρμογών	4	14%
Οικονομική υπηρεσία	6	21%
Δημοτική αστυνομία	1	4%
ΤΕΔΚ	3	11%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.3 συμπεραίνουμε ότι 9 υπάλληλοι εργάζονται στην Διεύθυνση διοικητικών υπηρεσιών, 5 υπάλληλοι εργάζονται στην Διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών, 4 εργάζονται στην Διεύθυνση πολεοδομικών υπηρεσιών, 6 υπάλληλοι εργάζονται στη Οικονομική υπηρεσία, 1 από τους υπαλλήλους που ρωτήθηκαν εργάζεται στην Δημοτική αστυνομία και οι υπόλοιποι 3 εργάζονται στην ΤΕΔΚ.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.5: ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.5, το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (32%) εργάζεται στην Διεύθυνση διοικητικών υπηρεσιών, το 18% των υπαλλήλων εργάζεται στην Διεύθυνση τεχνικών υπηρεσιών, το 14% εργάζεται στην Διεύθυνση πολεοδομικών υπηρεσιών, το 21% των υπαλλήλων εργάζεται στη Οικονομική υπηρεσία, το 4% των υπαλλήλων που ρωτήθηκαν εργάζεται στην Δημοτική αστυνομία και το υπόλοιποι 11% εργάζεται στην ΤΕΔΚ.

5.2.6 ΙΕΡΑΡΧΙΑ

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το ποια είναι η θέση στην ιεραρχία του κάθε υπαλλήλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6: ΙΕΡΑΡΧΙΑ

6. Ποια η θέση σας στην ιεραρχία;		
		Ποσοστό
ΥΕ	4	14%
ΔΕ	5	18%
ΤΕ	11	39%
ΠΕ	7	25%
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ	1	4%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Όσο αφορά την ιεραρχία, ο πίνακας 5.6 μας δείχνει ότι 4 υπάλληλοι βρίσκονται σε θέση ΥΕ, 5 υπάλληλοι βρίσκονται σε θέση ΔΕ, οι περισσότεροι (11) σε θέση ΤΕ, 7 υπάλληλοι βρίσκονται σε θέση ΠΕ και 1 υπάλληλος βρίσκεται σε θέση προϊσταμένου.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.6: ΙΕΡΑΡΧΙΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.6, το 14% των υπαλλήλων βρίσκεται σε θέση ΥΕ, 18% των υπαλλήλων βρίσκεται σε θέση ΔΕ, το μεγαλύτερο ποσοστό (39%) σε θέση ΤΕ, 25% των υπαλλήλων βρίσκεται σε θέση ΠΕ και το υπόλοιπο 4% βρίσκεται σε θέση προϊσταμένου.

5.2.7 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το αν οι ερωτηθέντες μετακινήθηκαν σε νέα υπηρεσία με την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7: ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

7. Με τη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση μετακινήθηκατε σε άλλη υπηρεσία;		
		Ποσοστό
Ναι	10	36%
Όχι	18	64%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.7 συμπεραίνουμε ότι 10 από τους 28 υπαλλήλους, μετακινήθηκαν σε άλλη υπηρεσία με την εφαρμογή της Διοικητικής μεταρρύθμισης. Οι 18 υπόλοιποι υπάλληλοι παρέμειναν στην ίδια υπηρεσία που εργάζονταν και πριν την Διοικητική μεταρρύθμιση.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.7: ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΕ ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.7, το 36% των υπαλλήλων μετακινήθηκε σε άλλη υπηρεσία με την εφαρμογή της Διοικητικής μεταρρύθμισης. Το υπόλοιπο 64% των υπαλλήλων παρέμεινε στην ίδια υπηρεσία που εργάζονταν και πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

5.2.8 ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

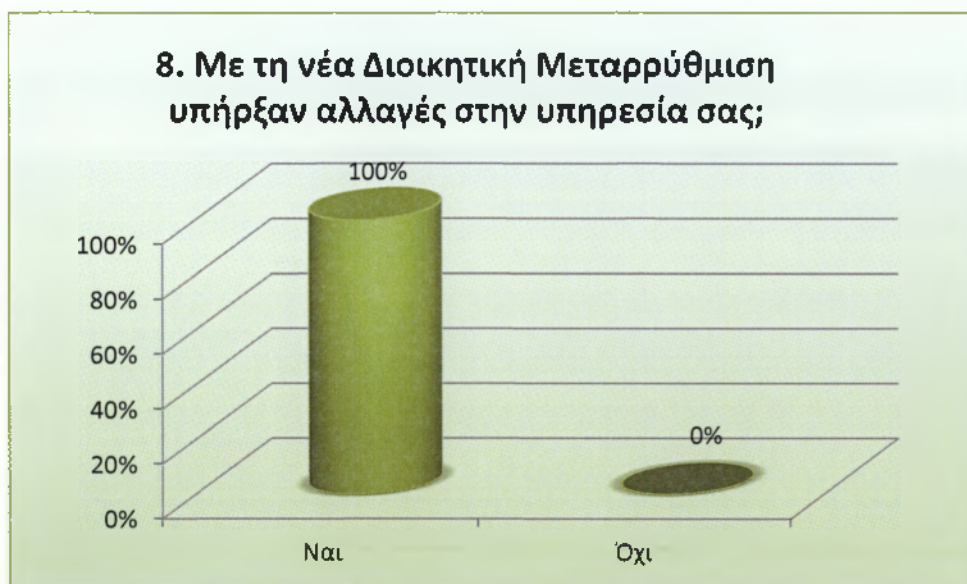
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το αν υπήρξαν αλλαγές στην υπηρεσία στην οποία εργάζονται οι ερωτηθέντες με την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8: ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

8. Με τη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση υπήρξαν αλλαγές στην υπηρεσία σας;		
		Ποσοστό
Ναι	28	100%
Όχι	0	0%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.8 συμπεραίνουμε ότι σε όλους τους υπαλλήλους υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες τους με την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.8: ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.8, το 100% των υπαλλήλων δήλωσε ότι υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες τους με την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

5.2.9 ΣΤΕΓΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το αν το κτήριο όπου στεγάζεται η υπηρεσία στην οποία εργάζονται οι ερωτώμενοι υπάλληλοι, είναι ιδιοκτησίας του Δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9: ΣΤΕΓΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

9. Το κτήριο που στεγάζεται η υπηρεσία σας είναι ιδιοκτησίας του Δήμου;		
		Ποσοστό
Ναι	28	100%
Όχι	0	0%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.9 συμπεραίνουμε ότι και οι 28 υπάλληλοι ανήκουν σε υπηρεσία όπου στεγάζεται σε κτήριο που είναι ιδιοκτησία του δήμου Ροδίων.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.9: ΣΤΕΓΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.9, το 100% των υπαλλήλων ανήκει σε υπηρεσία όπου στεγάζεται σε κτήριο που είναι ιδιοκτησία του δήμου Ροδίων.

5.2.10 Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

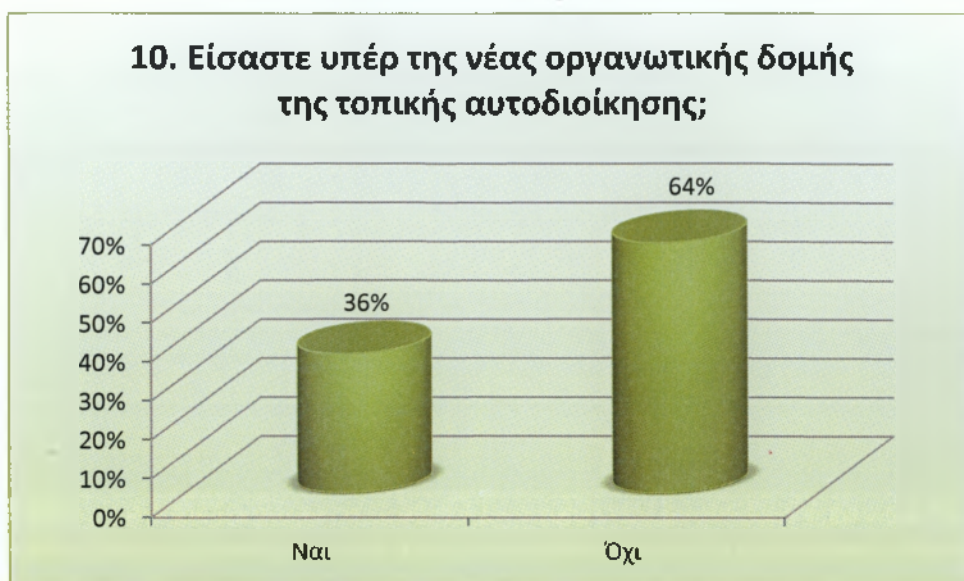
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την άποψη των ερωτηθέντων για την νέα οργανωτική δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10: Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

10. Είσαστε υπέρ της νέας οργανωτικής δομής της τοπικής αυτοδιοίκησης;		
		Ποσοστό
Ναι	10	36%
Όχι	18	64%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.10 συμπεραίνουμε ότι 10 υπάλληλοι είναι υπέρ της νέας οργανωτικής δομής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ οι περισσότεροι δηλαδή οι υπόλοιποι 18 υπάλληλοι δεν είναι σύμφωνοι με την νέα οργανωτική δομή.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.10: Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.10, το 36% των υπαλλήλων είναι υπέρ της νέας οργανωτικής δομής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό δηλαδή το υπόλοιπο 64% δεν είναι σύμφωνο με την νέα οργανωτική δομή.

5.2.11 ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

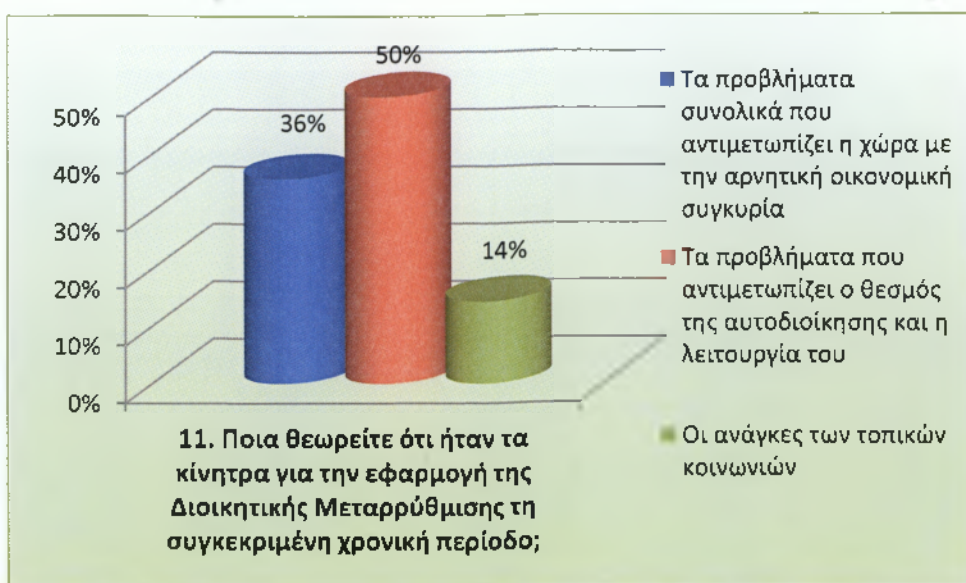
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το ποια θεωρούν οι υπάλληλοι ότι είναι τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11: ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

11. Ποια θεωρείτε ότι ήταν τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο;		
		Ποσοστό
Τα προβλήματα συνολικά που αντιμετωπίζει η χώρα με την αρνητική οικονομική συγκυρία	10	36%
Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της αυτοδιοίκησης και η λειτουργία του	14	50%
Οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών	4	14%
Άλλο (δηλώστε):	0	0%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον πίνακα 5.11 συμπεραίνουμε ότι 10 υπάλληλοι θεωρούν ότι τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι τα προβλήματα συνολικά που αντιμετωπίζει η χώρα με την αρνητική οικονομική συγκυρία. Οι περισσότεροι (14 υπάλληλοι) θεωρούν ότι είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της αυτοδιοίκησης και η λειτουργία του. Οι υπόλοιποι 4 υπάλληλοι πιστεύουν ότι το κίνητρο είναι οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.11: ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.11, το 36% των υπαλλήλων θεωρεί ότι τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι τα προβλήματα συνολικά που αντιμετωπίζει η χώρα με την αρνητική οικονομική συγκυρία. Οι μισοί ακριβώς υπάλληλοι (50%) θεωρούν ότι είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της αυτοδιοίκησης και η λειτουργία του. Το υπόλοιπο 14% πιστεύει ότι το κίνητρο είναι οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.

5.2.12 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

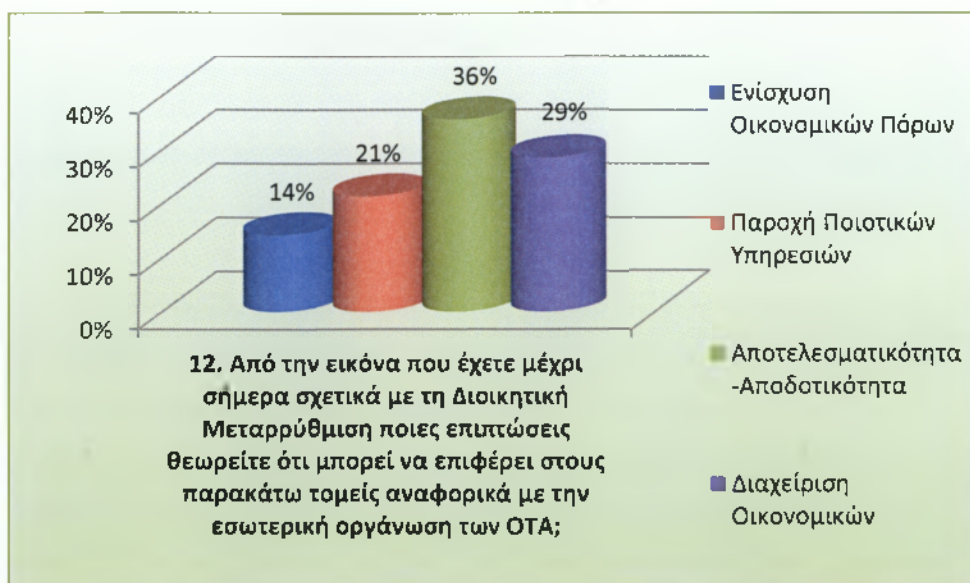
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για τις επιπτώσεις που θεωρούν οι υπάλληλοι ότι μπορεί να επιφέρει στην εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ η διοικητική Μεταρρύθμιση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

12. Από την εικόνα που έχετε μέχρι σήμερα σχετικά με τη Διοικητική Μεταρρύθμιση ποιες επιπτώσεις θεωρείτε ότι μπορεί να επιφέρει στους παρακάτω τομείς αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ;		
		Ποσοστό
Ενίσχυση Οικονομικών Πόρων	4	14%
Παροχή Ποιοτικών Υπηρεσιών	6	21%
Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα	10	36%
Διαχείριση Οικονομικών	8	29%
Άλλο (δηλώστε):	0	0%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.12 συμπεραίνουμε ότι 4 υπάλληλοι πιστεύουν ότι η Διοικητική Μεταρρύθμιση αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ, μπορεί να επιφέρει ενίσχυση των οικονομικών πόρων. 6 από τους 28 υπαλλήλους πιστεύουν ότι θα παρέχονται ποιοτικότερες υπηρεσίες, οι περισσότεροι υπάλληλοι (10) θεωρούν ότι θα επιφέρει καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα στους ΟΤΑ. Οι υπόλοιποι 8 πιστεύουν ότι θα γίνει καλύτερη διαχείριση των οικονομικών των ΟΤΑ.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.12: ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.12, το 14% των υπαλλήλων πιστεύει ότι η Διοικητική Μεταρρύθμιση αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ, μπορεί να επιφέρει ενίσχυση των οικονομικών πόρων. Το 21% των υπαλλήλων πιστεύει ότι θα παρέχονται ποιοτικότερες υπηρεσίες, το μεγαλύτερο ποσοστό (36%) θεωρεί ότι θα επιφέρει καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα στους ΟΤΑ. Το υπόλοιπο 29% πιστεύει ότι θα γίνει καλύτερη διαχείριση των οικονομικών των ΟΤΑ.

5.2.13 Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

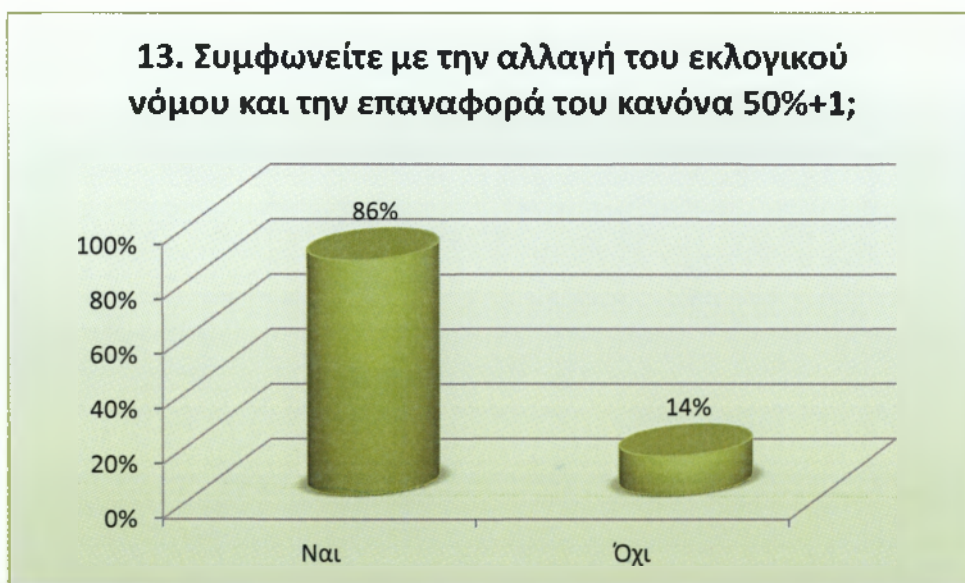
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για την γνώμη των ερωτηθέντων για την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13: Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

13. Συμφωνείτε με την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1;		
		Ποσοστό
Ναι	24	86%
Όχι	4	14%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.13 συμπεραίνουμε ότι 24 υπάλληλοι είναι σύμφωνοι με την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1, ενώ οι υπόλοιποι 4 υπάλληλοι δεν είναι υπέρ της επαναφοράς αυτής.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.13: Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.13, το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (86%) είναι σύμφωνο με την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1, ενώ το υπόλοιπο 14% των υπαλλήλων δεν είναι υπέρ της επαναφοράς αυτής.

5.2.14 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το αν οι υπάλληλοι πιστεύουν ότι θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων με την νέα διοικητική δομή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

14. Πιστεύετε ότι με τη νέα διοικητική δομή θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων;		
		Ποσοστό
Ναι	12	43%
Όχι	16	57%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.14 συμπεραίνουμε ότι οι απόψεις για το αν θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων με την νέα διοικητική δομή, είναι περίπου μοιρασμένες. Δηλαδή 12 υπάλληλοι πιστεύουν ότι θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων, ενώ 16 υπάλληλοι δεν είναι σύμφωνοι με αυτή την άποψη.

Πηγή: Ιδία έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.14: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.14, το 43% των υπαλλήλων πιστεύει ότι με την νέα διοικητική δομή, θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων, ενώ το 57% των υπαλλήλων δεν είναι σύμφωνο με αυτή την άποψη.

5.2.15 ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

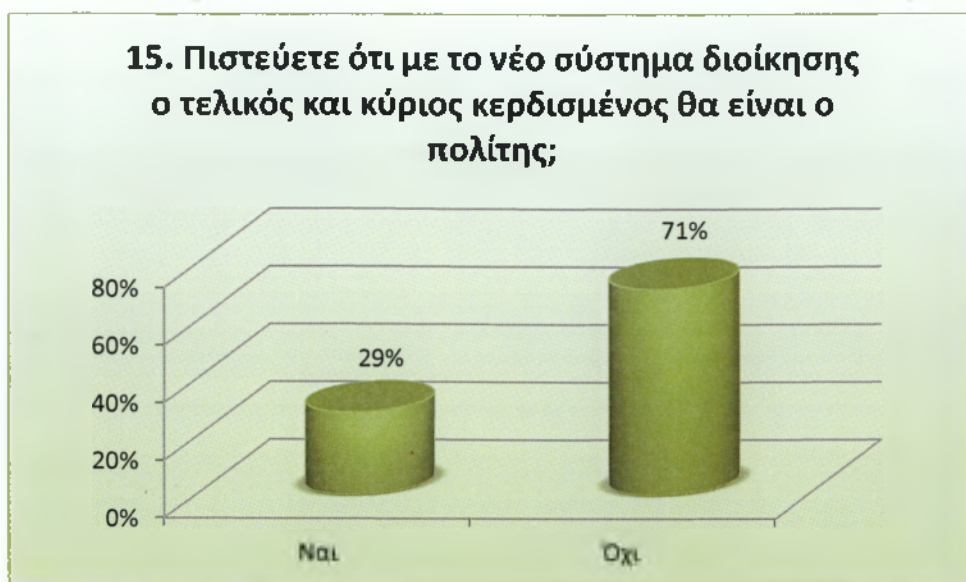
Ο παρακάτω πίνακας μας πληροφορεί για το αν οι υπάλληλοι θεωρούν ότι ο τελικός και κύριος κερδισμένος από το νέο σύστημα διοίκησης θα είναι ο πολίτης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15: ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

15. Πιστεύετε ότι με το νέο σύστημα διοίκησης ο τελικός και κύριος κερδισμένος θα είναι ο πολίτης;		
		Ποσοστό
Ναι	8	29%
Όχι	20	71%
Σύνολο	28	100%

Πηγή: Ιδία έρευνα

Από τον πίνακα 5.15 συμπεραίνουμε ότι 8 υπάλληλοι θεωρούν ότι ο τελικός και κύριος κερδισμένος από το νέο σύστημα διοίκησης θα είναι ο πολίτης, αλλά οι περισσότεροι υπάλληλοι (20) δεν θεωρούν ότι ισχύει κάτι τέτοιο.

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.15: ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.15, το 29% των υπαλλήλων θεωρεί ότι ο τελικός και κύριος κερδισμένος από το νέο σύστημα διοίκησης θα είναι ο πολίτης, αλλά το μεγαλύτερο ποσοστό (71%) δεν θεωρεί ότι ισχύει κάτι τέτοιο.

Αρχικά θα πρέπει να προσεγγίσουμε το ζήτημα της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης όσον αφορά συγκεκριμένα στο Δήμο Ροδίων. Θα πρέπει να απαντηθεί δηλαδή το ερώτημα για το αν μια τέτοια μεταρρύθμιση είναι αναγκαία θεωρώντας τη συνολική διαδικασία από τη μεριά των πολιτών. Θα μπορούσαμε λοιπόν να χαρακτηρίσουμε μια τέτοια μεταρρύθμιση όχι μόνο ως λογική πολιτική και διοικητική εξέλιξη αλλά ως επιτακτική ανάγκη για την επίλυση ουσιαστικών προβλημάτων που εντοπίζονται στην καθημερινότητα του πολίτη.

Με μια πρώτη ματιά στην αντίστοιχη ενότητα της παρούσας εργασίας που αφορά στην οργάνωση και στελέχωση του Δήμου Ροδίων είναι πρόδηλη η ανάγκη για διοικητική αναδιάρθρωση και απλούστευση των υπηρεσιών. Ο πολίτης επιζητά μια τοπική αυτοδιοίκηση που θα βρίσκεται δίπλα του, θα γνωρίζει και θα προλαμβάνει τα προβλήματα που δημιουργούνται, αλλιώς θα τα επιλύει με σύνεση, ταχύτητα και σεβασμό στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει η κάθε κατάσταση που δημιουργείται κατά καιρούς.

Αντίθετα, η τοπική αυτοδιοίκηση που χαρακτηρίζεται από ένα δαιδαλώδες διοικητικό σχήμα και από έναν κυκεώνα υπηρεσιών, τμημάτων και γραφείων μόνο ως απρόσωπη και δυσκίνητη μπορεί να γίνει αντιληπτή από τη μεριά του πολίτη. Το πρόβλημα μεγαλώνει όταν οι συμπεριφορές προς τον πολίτη διαποτίζονται με ένα πνεύμα αδιαφορίας και ωχαδερφισμού, χαρακτηριστικά τα οποία αποτελούν δυστυχώς ίδιον αρκετών δημοσίων υπαλλήλων από πολύ παλιότερα (αν και είμαστε υποχρεωμένοι σε αυτό το σημείο να κάνουμε τη διαπίστωση πως το φαινόμενο δείχνει να μετριάζεται τα τελευταία χρόνια). Θα πρέπει λοιπόν με γνώμονα την εξυπηρέτηση του πολίτη, να απλουστευθούν οι διαδικασίες, να αναδιανεμηθούν αρμοδιότητες και να μετριαστεί ο αριθμός των τμημάτων - γραφείων των διευθύνσεων του Δήμου Ροδίων (με ενδεχόμενες συγχωνεύσεις) έτσι ώστε:

- Αφενός να μειωθεί το λειτουργικό κόστος, μια ιδιαίτερα κρίσιμη παράμετρος για την εποχή που διανύουμε
- Αφετέρου να μπορεί ο κάθε πολίτης να απευθυνθεί εύκολα και γρήγορα στην αρμόδια διεύθυνση και υπηρεσία για κάθε ζήτημα που τον αφορά, χωρίς χρονοτριβές και άσκοπες εναλλαγές μεταξύ προσώπων και γραφείων που ταλαιπωρούν τον ίδιο τον πολίτη αλλά και διαιωνίζουν το πρόβλημα.

Πέρα από την ομολογουμένως αναγκαία συρρίκνωση των διοικητικών υπηρεσιών, μια διαδικασία που αποτελεί κατεξοχήν πλεονέκτημα της επικείμενης μεταρρύθμισης, οι πολίτες του Δήμου Ροδίων έχουν ανάγκη από μεθοδολογίες και προγράμματα ανάπτυξης με τρόπο όμως που κατευθύνεται ελεγχόμενα και με βάση τη δική τους ποιότητα ζωής. Για παράδειγμα, είναι γεγονός πως ο τουρισμός αποτελεί τον κυριότερο παραγωγικό πόρο του Δήμου, με αποτέλεσμα η εκάστοτε αναπτυξιακή πολιτική να προσανατολίζεται προς το συγκεκριμένο σκοπό αναπόφευκτα. Θα πρέπει όμως από την άλλη πλευρά τέτοιες ενέργειες να γίνονται με σεβασμό στην ποιότητα της ζωής του πολίτη του Δήμου, χωρίς ενδεχόμενες «εκπτώσεις» προς τέρψη του τουριστικού πληθυσμού που συρρέει στον νησί. Δεν αναφερόμαστε ασφαλώς σε προβλήματα κυκλοφορίας την εποχή της τουριστικής ακμής, ή σε προνόμια των ντόπιων κατοίκων έναντι των τουριστών, αλλά σε ενδεχόμενα υποβάθμισης περιοχών, επαγγελματικών και κοινωνικών ομάδων.

Ταυτόχρονα η αναπτυξιακή πολιτική που θα ακολουθηθεί από την περιφερειακή πια διοίκηση, σε συνεργασία με τους δημοτικούς συμβούλους, θα πρέπει να αναδείξει και άλλους παραγωγικούς πόρους του Δήμου, έτσι ώστε να μην υπάρχει απόλυτη εξάρτηση από τον τουρισμό, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς την εποχικότητα της τουριστικής κίνησης.

Επίσης, η οργάνωση μιας τοπικής αυτοδιοίκησης σε ευρύτερο επίπεδο, μειώνει την πιθανότητα συγκρότησης και λειτουργίας μηχανισμών που δρουν σε τοπικό επίπεδο και εξυπηρετούν συμφέροντα κλειστών κύκλων, οι οποίοι ως φυσικό επακόλουθο θα χάσουν τις σφαίρες επιρροής τους εφόσον πρόκειται να απευθυνθούν σε διοίκηση που αφορά μια ευρύτερη περιοχή – περιφέρεια από τα μέχρι πρότινος γνωστά όρια του Δήμου.

Παρατηρούμε λοιπόν πως η μεταρρύθμιση μπορεί σε κάθε περίπτωση να δώσει λύσεις στα προβλήματα των πολιτών, αρκεί να γίνει με τρόπο ορθολογιστικό, μακριά από μικροκομματικά και συντεχνιακά συμφέροντα, χωρίς να συγχέει την έννοια του «ευρύτερου» με αυτή του «απόμακρου». Αντίθετα, μόνο εξασφαλίζοντας την ποιότητα και το συνεχές ενδιαφέρον για τη ζωή του κάθε πολίτη μπορεί να ζητά από αυτόν με τη σειρά της την αντίστοιχη συνέπεια έτσι ώστε να επιτευχθεί μια αρμονική και εποικοδομητική συνεργασία σε βάθος χρόνου.

Η έρευνα που αναλύθηκε στο παραπάνω κεφάλαιο μας οδηγεί σε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τις απόψεις των ίδιων των υπαλλήλων του Δήμου, για την νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση. Αυτά είναι τα έξης:

- Οι περισσότεροι υπάλληλοι (64%) παρέμειναν στην ίδια υπηρεσία που εργάζονταν και πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη».
- Όλοι οι υπάλληλοι δήλωσαν ότι υπήρξαν αλλαγές στις υπηρεσίες τους με την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- Επίσης όλοι οι υπάλληλοι ανήκουν σε υπηρεσία όπου στεγάζεται σε κτήριο που είναι ιδιοκτησία του δήμου Ροδίων.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (64%) δεν υπέρ της νέας οργανωτικής δομής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Οι μισοί ακριβώς υπάλληλοι (50%) θεωρούν ότι τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της αυτοδιοίκησης και η λειτουργία του.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (36%) πιστεύει ότι η Διοικητική Μεταρρύθμιση αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ, μπορεί να επιφέρει καλύτερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα στους ΟΤΑ.

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (86%) είναι σύμφωνο με την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1.
- Πάνω από τους μισούς υπαλλήλους (57%) δεν πιστεύουν ότι με την νέα διοικητική δομή, θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπαλλήλων (71%) δεν θεωρεί ότι ο τελικός και κύριος κερδισμένος από το νέο σύστημα διοίκησης θα είναι ο πολίτης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αθλητικός και Προπονητικός Οδηγός της Ρόδου
2. Αιτιολογική Έκθεση σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»
3. Αλεξόπουλος, Α., σημειώσεις στο μάθημα «Συγκριτική αυτοδιοίκηση»
4. **Βουτυράκης Μ., (2006), «Περιβάλλον και Τοπική Αυτοδιοίκηση»** Φυσικός Περιβαλλοντολόγος Πρόεδρος του Συλλόγου Προώθησης των Α.Π.Ε. στην Κρήτη, <http://www.eco-crete.gr>, 22/06/06
5. Δήμος Ροδίων – Γραφείο Προγραμματισμού και Τεκμηρίωσης
6. Δήμος Ροδίων – Κέντρο Στήριξης και Προώθησης στην Απασχόληση, (Δομές ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ), 2003
7. Διερεύνηση των τάσεων στο χώρο της Κοινωνικής & Οικονομικής Υπόστασης των Πολιτών του Δήμου Ροδίων, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
8. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος –ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001
9. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τετραετίας 2007-2010 του Δήμου Ροδίων, ΔΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΕΠΕ, 2007
10. Έρευνα με τίτλο Αποτύπωση της Κοινωνικής Ταυτότητας και Εντοπισμός των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του Νομού Δωδεκανήσων, Υπουργείο Ανάπτυξης, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2000
11. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Ν. 3852/2010, φύλλο 87, 7/6/2010

12. Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Δήμος Ροδίων Παρατηρητήριο Ίσων Ευκαιριών, 2004
13. **Ιωακειμίδης Γ., (2008), «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα»,** Δήμαρχος Αγ. Ιωάννη Ρέντη, εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, 14/10/08
14. Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης για το Πρόγραμμα Καλλικράτης, 10/01/10
15. Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος
16. Μελέτη Διοικητικής Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Ροδίων
17. Μελέτη Στρατηγικής Ανάπτυξης Δήμου Ροδίων, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, Μάρτιος 2008
18. Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, 2008
19. **Παπαδόπουλος Α., (2006),** Συνέδριο «Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Δήμου Κορυδαλλού, ΚΕΔΚΕ, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κορυδαλλού, 19/5/2006
20. **Ρηνιού Σ.** Γραμματέας ΔΣ ΤΕΔΚ Δωδεκανήσου, Αντιδήμαρχος Καλλιθέας, «*Η ανταποδοτικότητα των τοπικών πόρων*», http://www.tedkd.gr/Riniou_Autodioikisi.pdf
21. **Σισσούρας Α., (2004),** Μελέτη για το Δήμο Ροδίων στα πλαίσια του προγράμματος «Υγιείς Πόλεις»
22. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Ακτοπλοΐα 2002
23. Υπουργείο Εσωτερικών - Εκλογικό Σύστημα

24. Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Προσχέδιο Νόμου για το Πρόγραμμα Καλλικράτης, Απρίλιος 2010
25. Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2005)
26. Ψαρρού Μ., (2010), «*Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολιτισμός*», Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού, www.politismospolitis.org, 22/09/10
27. <http://www.kedke.gr>
28. <http://www.ypes.gr>
29. <http://www.en.wikipedia.org>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Φύλο	
Ανδρας	
Γυναίκα	

2. Ηλικία	
18-30	
31-50	
51-Άνω	

3. Μορφωτικό Επίπεδο	
Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος ΑΕΙ - ΤΕΙ	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	
Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος	

4. Χρόνια προϋπηρεσίας	
0 έως 5	
6 έως 11	
12 έως 17	
18 και άνω	

5. Σε ποια υπηρεσία του Δήμου εργάζεστε;

6. Ποια η θέση σας στην ιεραρχία;

7. Με τη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση μετακινηθήκατε σε άλλη υπηρεσία;	
Ναι	
Όχι	

8. Με τη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση υπήρξαν αλλαγές στην υπηρεσία σας;	
Ναι	
Όχι	

9. Το κτήριο που στεγάζεται η υπηρεσία σας είναι ιδιοκτησίας του Δήμου;	
Ναι	
Όχι	

9α. Εάν όχι, μετά τη νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση μεταφερθήκατε σε κτήριο ιδιοκτησίας του Δήμου;	
Ναι	
Όχι	

10. Είσατε υπέρ της νέας οργανωτικής δομής της τοπικής αυτοδιοίκησης;	
Ναι	
Όχι	

11. Ποια θεωρείτε ότι ήταν τα κίνητρα για την εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο;	
Τα προβλήματα συνολικά που αντιμετωπίζει η χώρα με την αρνητική οικονομική συγκυρία	
Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θεσμός της αυτοδιοίκησης και η λειτουργία του	
Οι ανάγκες των τοπικών κοινωνιών	
Άλλο (δηλώστε):	

12. Από την εικόνα που έχετε μέχρι σήμερα σχετικά με τη Διοικητική Μεταρρύθμιση ποιες επιπτώσεις θεωρείτε ότι μπορεί να επιφέρει στους παρακάτω τομείς αναφορικά με την εσωτερική οργάνωση των ΟΤΑ;	
Ενίσχυση Οικονομικών Πόρων	
Παροχή Ποιοτικών Υπηρεσιών	
Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα	
Διαχείριση Οικονομικών	
Άλλο (δηλώστε):	

13. Συμφωνείτε με την αλλαγή του εκλογικού νόμου και την επαναφορά του κανόνα 50%+1;	
Ναι	
Όχι	

14. Πιστεύετε ότι με τη νέα διοικητική δομή θα ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια των δήμων;	
Ναι	
Όχι	